

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra veřejného práva

Limity aplikace etnického profilování

Diplomová práce

Limits of the application of the ethnic profiling

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. Jiří VÍŠEK Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Bc. SPILKOVÁ Kateřina

PRAHA

2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Vdne.....

Bc. Spilková Kateřina

ANOTACE

Tato práce se zabývá oblastí mezinárodních menšin, jejich základních práv a ukládáním postihů za jejich nedodržení. V první polovině práce jsou uvedeny základní pojmy ze sledované oblasti, dále rozbor právních předpisů a úloha Policie České republiky v oblasti mezinárodních menšin. V druhé polovině práce jsou uvedeny konkrétní příklady z dobré a špatné praxe v České republice a v zahraničí a etnické konflikty v současnosti.

KLÍČOVÁ SLOVA

Menšina*etnikum*diskriminace*rovnost

ANNOTATION

This thesis deals with the area of international minorities, their fundamental rights and the imposition of sanctions for their non-compliance. The first half of the thesis presents the basic terms from the monitored area, as well as an analysis of legal regulations and the role of the Czech Republic Police in the area of international minorities. The second half of the thesis presents concrete examples of good and bad practice in the Czech Republic and abroad and ethnic conflicts in the present.

KEYWORDS

Minority*ethnic*discrimination*equity

Obsah

Seznam zkratk	8
1. Základní pojmy v oblasti národnostních menšin	9
1.1. Menšina	9
1.2. Národnost	10
1.2. Etnický konflikt	11
1.3. Terorismus	11
1.4. Diskriminace	11
1.4.1. Přímá diskriminace	12
1.4.2. Nepřímá diskriminace	12
1.5. Rovnost	13
1.6. Cizinec	14
2. Právní předpisy ČR	16
2.1. Ústava České republiky	16
2.2. Listina základních práv a svobod	16
2.3. Antidiskriminační zákon	17
2.4. Zákon o právech příslušníků národnostních menšin	18
2.5. Zákon o pobytu cizinců	20
3. Mezinárodní právní předpisy	21
3.1. Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin	21
3.2. Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace	22
3.3. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod	22
3.4. Charta organizace spojených národů	23
3.5. Všeobecná deklarace lidských práv	23
3.6. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech	24
4. Policie České republiky a její úloha	24
4.1. Sociálně vyloučené oblasti	26
4.2. Práce Policie ČR v sociálně vyloučených oblastech	28
4.2.1. Návykové látky	28
4.2.2. Lichva	29
4.2.3. Asistenti prevence kriminality	30
4.3. Styční důstojníci pro práci s menšinami	30
5. Trestněprávní ochrana příslušníků národnostních menšin	31
5.1. § 352 – Násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci	32
5.2. §355 – Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob	32

5.3. § 356 – Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo omezování jejich práv a svobod	32
5.4. §402 – Apartheid a diskriminace skupiny lidí	33
5.5. § 403 – Založení, podpora, a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka	33
5.6. § 404 – Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka	34
5.7. Trestné činy z nenávisti	34
5.7.1. Trestné činy proti životu a ohrožující život nebo zdraví:.....	34
5.7.2. Trestné činy proti svobodě:.....	34
5.7.3. Trestné činy proti majetku	34
5.8. Přestupky proti národnostním menšinám.....	35
6. Příklady dobré a špatné praxe v České republice a v zahraničí.....	36
6.1. Příklady dobré praxe v České republice.....	36
6.1.1. Člověk v tísní	36
6.1.2. Romská integrace.....	37
6.2. Příklady špatné praxe v České republice.....	40
6.2.1 Žhářský útok neonacistů ve Vítkově	40
6.2.2. Žhářský útok v Bohumíně.....	41
6.2.3. Případ Teplice	41
6.3. Příklady z dobré praxe v zahraničí.....	43
6.3.1 Akční plán EU proti rasismu na období 2020	43
6.3.2. Evropské monitorovací centrum rasismu a xenofobie	44
6.4. Příklady špatné praxe v zahraničí	44
6.4.1. Případ George Floyd.....	44
6.4.2. Válka v Jugoslávii	46
6.4.3. Terorismus v Paříži.....	47
7. Etnické konflikty současnosti.....	48
7.1. Izraelsko-palestinský konflikt.....	49
7.1.1. Izrael a Jeruzalém	49
7.1.2. Palestina	50
7.2. Ujgurové a Čínská lidová republika.....	53
8. Závěr	57
9. Zdroje	58
9.1. Literatura	58
9.2. Právní předpisy a další dokumenty	58
9.3. Internetové zdroje	59

Úvod

Diplomová práce se zabývá otázkou národnostních menšin. Tuto práci jsem si vybrala, protože ochrana národnostních a etnických menšin souvisí se základním fungováním demokratických států. Národnostní menšiny jsou přítomné snad ve všech státech světa už od jejich založení. V minulosti muselo menšinové obyvatelstvo přežít spoustu událostí směřovaných proti nim, zejména etnické čistky. Etnické čistky probíhaly i v Evropě, mezi asi nejznámější patří genocida Židů a Romů za období druhé světové války. Bohužel genocida menšinových obyvatel není záležitostí pouze minulosti. I teď ve 21. století se s takovým zásadním porušováním lidských práv jako je genocida můžeme setkat. Příkladem jsou momentální události v Čínské lidové republice v souvislosti s Ujgurským etnikem. Spousta těch nejkrvavějších válečných konfliktů se odehrávala z etnických důvodů. V Evropě je nejrozšířenější menšinou romské obyvatelstvo, které je i nejpočetnější menšinou v České republice. V práci bude romskému etniku věnováno několik stran, například v souvislosti se sociálně vyloučenými lokalitami, nebo s jejich integrací do většinové společnosti. V kapitolách budou zmíněna práva příslušníků národnostních menšin a postihy za jejich porušování a také základní právní předpisy, jak z českého práva, tak z práva mezinárodního, v otázce ochrany národnostních menšin a všeho co s nimi souvisí, například zákaz diskriminace. Samostatná kapitola práce bude věnovaná příkladům dobré a špatné praxe z České republiky i ze zahraničí. U špatné praxe se bude jednat o události ke kterým došlo buď u nás, nebo za hranicemi, kdy samotnými strůjci událostí jsou příslušníci etnických menšin, nebo je jednání vedeno proti příslušníkům etnických menšin.

Momentálně v České republice převažují útoky proti menšinovému obyvatelstvu, které jsou vedeny spíše verbálně a přes internet. Obzvláště v době pandemie Covid-19, kdy byla většina populace doma a sociální sítě se staly hlavním komunikačním prostředkem, byli verbální internetové útoky častější. Ovšem sociální sítě jsou v dnešním světě jedním ze základních zdrojů informací zejména pro mladší generace. Díky sítím se svět může dozvídat o aktuálních problémech, nebo o porušování práv národnostních menšin. Problémy, týkající se menšin jsou ve světě

stále aktuálnější a jejich intenzita pravděpodobně ještě poroste, zejména v souvislosti s migrací.

Všechny uvedené zákony v práci jsou v aktuálním znění.

Seznam zkratk

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

LZPS – Listina základních práv a svobod

OSN – Organizace spojených národů

ČSSR – Československá socialistická republika

ČSFR – Česká a Slovenská federativní republika

PČR – Policie České republiky

ZZS – Zdravotnická záchranná služba

SVL – Sociálně vyloučené lokality

ÚP – Úřad práce

1. Základní pojmy v oblasti národnostních menšin

1.1. Menšina

V České republice je pojem menšina upraven především v Listině základních práv a svobod, konkrétně v hlavě třetí, která nese název Práva národnostních a etnických menšin. Již z názvu vyplývá, že Listina rozděluje menšiny na národnostní a na etnické. Z hlediska současné právní úpravy je volba národnosti člověka závislá na jeho vlastní vůli, zatímco příslušnost etnická je závislá na člověkem neovlivnitelných faktorech, jako je například barva pleti, etnická skupina a další. Národnostní může být národnost česká, nebo jakákoli jiná, kterou si člověk zvolí. Národnost se projevuje při sčítání lidu.¹

V ústavní úpravě obecná definice pojmu národnostní, nebo etnické menšiny neexistuje. Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, uvádí v § 2, odst. 1, definici národnostní menšiny, která zní: „*Národnostní menšina je společenství občanů České republiky žijících na území České republiky kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo.*“² Odstavec 2. uvádí, že příslušníkem národnostní menšiny je občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti.

Zákonná úprava vychází z kritéria odlišnosti národnostní menšiny od většinové populace tím, že menšina musí být početně menší než většina. Dále jde především o vůli příslušníků menšin být považováni za národnostní menšinu a o jejich společném úsilí o rozvoj národnostní menšiny. Nestačí tedy pouhé přihlášení se k menšině, ale musí být splněna i tato ostatní kritéria.

¹ PETRÁŠ R., PETRŮV H., SCHEU H. (eds.) *Menšiny a právo v České republice*. Auditorium: Praha 2009, str. 25

² Zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin, v platném znění, § 2, odst. 1.

V rámci úřadu vlády ČR je již od roku 1998 pro ochranu lidských práv a menšinových skupin ustanovena pozice zmocněnce vlády pro lidská práva. Jeho úkolem je zejména dlouhodobá koncepce ochrany lidských práv, návrhy opatření a podnětů ke zlepšení stavu dodržování lidských práv obecně a vypracovávání zpráv o plnění závazků vycházejících z mezinárodních smluv v oblasti lidských práv, které ČR předkládá kontrolním mechanismům na úrovni OSN a Rady Evropy. V České republice je také několik stálých poradních a pracovních orgánů vlády České republiky pro otázky týkající se národnostních menšin a jejich příslušníků. Jedním z nich je orgán zvaný Rada vlády pro národnostní menšiny. Ta v rámci své působnosti sleduje dodržování Listiny základních práv a svobod a Ústavy České republiky a mezinárodních smluv o lidských právech a jiných zákonech, které se týkají národnostních menšin a kterými je Česká republika vázána. Mezi další patří Rada vlády pro záležitosti romské menšiny, Rada vlády České republiky pro lidská práva a Rada vlády pro rovnost žen a mužů.³

Mezi národnostní menšiny, které jsou v Radě vlády pro národnostní menšiny zastoupeny spadají Běloruská menšina, Chorvatská menšina, Srbská menšina, Bulharská menšina, Maďarská menšina, Německá menšina, Polská menšina, Romská menšina, Rusínská menšina, Ruská menšina, Řecká menšina, Slovenská menšina, Vietnamská menšina a Ukrajinská menšina.

Menšiny nemusí být v každém případě jen národnostní a etnické, za menšinu mohou být považováni i děti, těhotné ženy, sociálně slabší jedinci, nebo osoby zdravotně postižené. Národnostní menšiny na rozdíl od jiných společenství občanů nejsou právně registrovány, tím pádem má každý občan právo svobodné volby národnosti. Z ústavní úpravy v České republice vyplývá, že záleží pouze na občanech, zda se považují za příslušníky nějaké menšiny a v případě menšiny národnostní, se k ní přihlásí.⁴

1.2. Národnost

V České republice je tento pojem používán pro označení příslušnosti k etnickému, nikoli politickému národu. U jednotlivých osob se evidence národnosti nevede, ani v občanském průkazu nebo cestovním dokladu se neuvádí údaj o národnosti.

³ *Vláda.cz: Pracovní a poradní orgány vlády.* [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/>

⁴ PETRÁŠ, R., PETRŮV, H. a SCHEU, H. (eds.) *Menšiny a právo v České republice.* Auditorium, Praha: 2009, str. 26

Zákon považuje informace o národnosti a etnickém původu za citlivé a manipulace s těmito údaji je možná pouze na základě povolení stanoveném zákonem nebo se souhlasem dané osoby.

1.2. Etnický konflikt

Etnickým konfliktem se rozumí střetnutí rozdílných národnostně politických zájmů různých národností v mnohonárodnostních státech, která někdy mohou vyústit až v ozbrojený konflikt.⁵

1.3. Terorismus

V současné době existuje spousta definic terorismu. Nejčastější definice terorismu uvádí, že terorismem se rozumí plánované, promyšlené a většinou politicky motivované a propočítané použití násilí, které je obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám a jeho cílem je vyvolat strach a jeho prostřednictvím jsou dosahovány politické, náboženské, nebo ideologické požadavky jak ve vnitrostátním, tak v mezinárodním měřítku.⁶

1.4. Diskriminace

Pojem diskriminace pochází z latinského *discriminare*, což v překladu znamená rozlišovat. Jedná se tedy o rozlišování osob, nebo skupin osob na základě určitých kritérií. Nejčastějšími kritérii jsou rasa, pohlaví, náboženství, etnická příslušnost, věk či sexuální orientace. Diskriminací v obecném slova smyslu se rozumí nerovné zacházení. Diskriminaci jako takovou můžeme chápat určitý druh negativní regulace. Zlomovým okamžikem, kdy se začala objevovat diskriminace v mezinárodním právu byly zejména události z druhé světové války. Mezinárodněprávní základy antidiskriminačního práva byly zakotveny v Chartě Organizace spojených národů z roku 1945, která je považována za mezinárodního strážce lidských práv, a ve Všeobecné deklaraci lidských práv z roku 1948, kde stanovilo mezinárodní společenství určitý rámec práv, která přísluší všem jednotlivcům. V České republice platí zákaz diskriminace, který udává Listina základních práv a svobod hned v prvním článku, ve kterém je uvedeno, že lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech a základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a

⁵ Mvcr.cz: *Etnický konflikt*. [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/etnicky-konflikt.aspx>

⁶ Mvcr.cz: *Definice pojmu terorismus*. [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

nezrušitelné. Také v článku 3, odst. 1. kde je uvedeno, že základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, jazyka, barvy pleti, náboženství a víry, politického či jiného smýšlení, sociálního nebo národního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině majetku, rodu, nebo jiného postavení.⁷ Diskriminaci můžeme dělit na přímou a nepřímou.

1.4.1. Přímá diskriminace

Jestliže se jedná o přímou diskriminaci, můžeme si to vyložit jako stav, kdy je s jednotlivcem, nebo skupinou osob zacházeno ve srovnatelné situaci méně výhodným způsobem než s osobami jinými. To se děje buď na základě nepřípustných kritérií, jako je pohlaví, rasa, věk, náboženství nebo národnost nebo se tak děje svévolně, bez rozumného zdůvodnění takové regulace. Diskriminaci je tedy možno chápat jako vyčlenění jednotlivce, nebo skupiny, v porovnání se srovnatelnou skupinou, které je danému jednotlivci nebo skupině k tíži a které není možné s ohledem na právně stanovenou metodologii ospravedlnit.⁸ Příkladem zde může být, když zaměstnavatel na vybranou pozici nepřijme ženu, i přesto, že má požadované vzdělání, protože je žena.

1.4.2. Nepřímá diskriminace

Nepřímá diskriminace je ve srovnání s přímou podstatně složitější. Jde zde o to, že obecná právní úprava, která formálně neobsahuje žádnou zakázanou diskriminační klasifikaci ve skutečnosti vyvolává diskriminaci při své aplikaci. Nepřímou diskriminaci můžeme tedy charakterizovat jako jednání nebo opomenutí, kdy je ze zakázaného důvodu, jako je rasa, etnický původ, sexuální orientace, věk aj. osoba znevýhodněna oproti ostatním. Jako příklad nepřímé diskriminace může být majitel restaurace, který do svého podniku zakáže vstup psů. Osoby, které jsou zdravotně postižené a využívají asistenční nebo vodící psy mají tím pádem zakázán vstup do podniku. Kniha *Rovnost a diskriminace* představuje dva subtypy, které odpovídají nepřímé diskriminaci. První subtyp udává, že i když norma působí rovně na všechny adresáty, na některé působí přísněji či nepříznivěji než na jiné. Příkladem zde můžeme uvést školní uniformy. U většiny žáků nebude problém pravidlo uniforem dodržovat, protože nemají žádná přísná pravidla oblékání. Problém to může být u

⁷ *Lidskaprava.cz: Obecně o diskriminaci*. [online]. [cit.4.2.2022]. Dostupné z: <http://www.lidskaprava.cz/student/diskriminace/clanky/obecne-o-diskriminaci>

⁸ BOBEK, M., BOUČKOVÁ, P. a KUHN, Z., (eds.). *Rovnost a diskriminace*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str: 43

žáků náboženských minorit, kteří tato přísná pravidla mají. Druhý subtyp upravuje výjimku z obecné regulace, která na určitou skupinu lidí dopadá nepřiměřeně. Jako příklad zde může být ochrana zaměstnanců, kteří pracují na zkrácený úvazek. Tito jsou u zaměstnavatele méně chráněni než zaměstnanci, kteří pracují na plný úvazek. Vzhledem k tomu, že většina zaměstnanců, kteří pracují na zkrácený úvazek jsou ženy, můžeme zde hovořit o nepřímé diskriminaci.⁹

1.5. Rovnost

Rovnost jako taková není a priori pojmem právním. Ve střední Evropě donedávna nebyla ústavní zásada rovnosti chápána jako právní norma. V první Československé republice se stejně jako v rakouské monarchii jednalo spíše o určitý apel na zákonodárce. Ústavní zásada rovnosti tedy zákonodárcům nebránila v eventuální diskriminaci. Kromě historického výkladu rovnosti závisí výklad pojmu hlavně na kontextu kulturním. Zejména v multikulturních společnostech slouží argument rovnosti zpravidla jako obrana před rozšířením většinového režimu na všechny členy komunity. Vnímání rovnosti bývá zpravidla v kontextu s dalšími lidskými právy, jako je vzdělání, zdravotní péče, nárok na získání sociálních dávek, nebo na rovný přístup před soudem. Rovnost se tedy vždy posuzuje vůči určité oblasti, či problematice. Princip rovnosti v současném českém právním řádu je uveden v Preambuli Ústavy a Listině základních práv a svobod, konkrétně v článku 1. Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech.

Podle knihy *Rovnost a diskriminace* se mezi základní typy rovnosti řadí:

- ✓ Rovnost ve formálním smyslu (formální rovnost) – Náplní formální rovnosti je stejnému stejně a odlišnému odlišně. Tato rovnost se tedy omezuje na rovné zacházení se všemi srovnatelnými subjekty v jeden časový okamžik. V praxi se formální rovnost nejčastěji vyskytuje v procesním právu. Například lhůta pro odeslání kasační stížnosti činí 30 dní. To platí pro všechny stejně, bez ohledu na to, jestli mají všichni reálnou možnost podat stížnost ve stanovené době.
- ✓ Rovnost v materiálním smyslu (materiální rovnost) – U této rovnosti nejde jen o rovné zacházení v jeden časový okamžik, ale jde i o posouzení dopadu na reálnou situaci jedince. Příkladem zde může být již zmíněné pravidlo školních

⁹ BOBEK M., BOUČKOVÁ P., KUHN Z., (eds.). *Rovnost a diskriminace. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2007, str: 53, 54

uniformem. Pro žáky, kteří jsou jiného náboženského vyznání než většina, může být toto pravidlo problémem. Pravidlo, které je tedy formálně stejné, dopadá na každou skupinu materiálně jinak.

- ✓ Rovnost příležitostí – V rovnosti příležitostí jde o to, že rovnosti nemůže být dosaženo, jestliže mají jedinci rozdílné startovní pozice. Například děti cizinců se špatně mohou prosazovat ve školách, kde probíhá výuka v jazyce, kterému úplně nerozumí. Cílem je zde postavit všechny jedince na stejnou startovní čáru.
- ✓ Rovnost výsledků – Rovnost výsledků je chápána jako kolektivní rovnost, určujícím faktorem je tedy situace určité skupiny, nikoli jednotlivce. Jako příklad můžeme uvést, že není rozhodující, že paní X byla ve výběrovém řízení na manažerku společnosti znevýhodněna, ale skutečnost že v ostatních manažerských pozicích ve vedení společnosti je pouze 7 % žen.

Toto rozdělení samozřejmě není jediné možné. V právní filozofii existuje mnoho dalších typů rovností, například rovnost v přístupu ke zdrojům, rovnost dopadu, rovnost vlivu, rovnost moci a jiné.¹⁰

Pozitivní opatření lze popsat jako zvýhodnění určité skupiny, které není poskytováno zbytkové populaci. Musí se ale jednat o zvýhodnění. V případě znevýhodnění by se mohlo jednat o diskriminaci. Pozitivní opatření lze jinak nazývat vyrovnávací opatření. Cílem pozitivních opatření je tedy určitá forma zvýhodnění pro dosud znevýhodněné skupiny s cílem vyrovnat jejich příležitosti. Zjednodušeně řečeno, jde o to diskriminovat většinu, aby k další diskriminaci v budoucnu nedocházelo. Jako příklad můžeme uvést vypisování pracovních pozic, které jsou pouze pro osoby zdravotně postižené, nebo stipendia pro studenty etnických menšin.

1.6. Cizinec

Cizincem je každá fyzická osoba, která není občanem České republiky. Zákon udává, že cizincem je fyzická osoba, která není občan České republiky, včetně občana Evropské unie.¹¹

K datu 31.8.2020 tvořili největší skupinu cizinců na území České republiky občané Ukrajiny, celkem 158 281, poté občané z Vietnamu, celkem 62 634 a z Ruska,

¹⁰ BOBEK, M., BOUČKOVÁ, P. a KUHN, Z., (eds.). *Rovnost a diskriminace. 1. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2007, str: 10

¹¹ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, § 1, odst. 2

celkem 41 203. Občané z těchto tří států představují 70 % celkového počtu cizinců na území České republiky. Další cizinci na našem území jsou občané z Mongolska 10 108, USA 8 624, Číny 8 199, Běloruska 6 990, Kazachstánu 6 899, Moldavska 6 088 a Srbska 5 794.¹²

K 31.8.2020 legálně pobývalo na území České republiky 372 985 státních příslušníků třetích zemí. Toto číslo představuje 3,5 % celkové populace České republiky. Zhruba 56 % cizinců pobývá na území České republiky na základě povolení k trvalému pobytu. Mezi nejčastějšími účely k pobytu patří výkon zaměstnání, zhruba 52 %, dále sloučení rodiny 23 % a nakonec studium 13 %. U cizinců v ČR převažují muži nad ženami, v roce 2020 byl poměr mužů a žen 55 % ku 45 %. V roce 2020 získalo celkem 2973 cizinců státní občanství ČR. Toto číslo se podstatně navyšuje od doby, kdy cizinci mohou získat občanství ČR, aniž by se museli vzdávat své původní státní příslušnosti. V tomto případě se jedná především o státní příslušníky z Ukrajiny, to bylo 1003 osob, Ruska, 574 osob, Slovenska, 421 osob, Vietnamu, 129 osob a Běloruska 107 osob.¹³

Nejvíce cizinců je v ČR soustředěno na území hl. m. Prahy, k 31.12.2021 jich zde bylo 237 120, dále ve Středočeském kraji (94 785) a v Jihomoravském kraji (64 065). Nejméně cizinců je naopak ve Zlínském kraji (12 891), v Olomouckém kraji (13 774) a v kraji Vysočina (13 967).¹⁴

¹² Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – ve vzájemném respektu v roce 2021

¹³ *Cizinci.cz: Data o cizincích v ČR.* [online]. [cit.20.1.2022]. Dostupné z: <https://www.cizinci.cz/web/cz/data-o-cizincich-v-cr-2021>

¹⁴ *Czso.cz: Počet cizinců v ČR.* [online]. [cit.20.1.2022]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr

2. Právní předpisy ČR

2.1. Ústava České republiky

Když budeme ochranu národnostních menšin v ČR zkoumat z historického hlediska, byla tato otázka ukotvena již v Ústavě z roku 1920, konkrétně hlava šestá hovořila o ochraně menšin národních (národnostních), náboženských a rasových. Dle § 128 jsou si všichni občané rovni a používají stejná práva, nehledě na to, jaké jsou rasy, jazyka nebo náboženství. Na základě § 129 Ústavy byl platný jazykový zákon, který udával, že jestliže žije v okrese minimálně 20 % obyvatel příslušné národnostní menšiny, mohli užívat v úředním styku svůj jazyk.

Další zmínka o ochraně národnostních menšin, se nachází v Ústavě z roku 1960 a v tomto roce se jednalo o Ústavu tzv. socialistickou. V Ústavě z roku 1948 nebyla této problematice věnována žádná část. Článek 20 Ústavy z roku 1960 uvádí, že rovnoprávnost všech občanů bez zřetele na národnost a rasu je zaručena. Ústava ukotvuje práva jen pro národnosti maďarské, ukrajinské a polské. Dále byl přijat ústavní zákon č. 144/1968 Sb., o postavení národností v Československé socialistické republice. V tomto zákoně byla zakotvena úprava maďarské, polské, německé a ukrajinské národnosti. Zákon připouštěl i jiné menšiny, které ale nejsou přímo jmenované. Tento zákon byl zrušen přijetím ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozovala Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon Federálního shromáždění Československé federativní republiky, ze dne 9. 1. 1991. Tato Listina se při vzniku samostatné České republiky stala součástí jejího ústavního pořádku dle článku 3 Ústavy.¹⁵

Dne 16. 12. 1992 schválila Česká národní rada Ústavu České republiky – ústavní zákon č. 1/1993 Sb. V Ústavě se jedná o článek 6, který udává, že politická rozhodnutí vycházejí z vůle většiny vyjádřené svobodným hlasováním. Rozhodování většiny dbá ochrany menšin.

2.2 Listina základních práv a svobod

Listina základních práv a svobod (dále jen Listina) je publikována ve Sbírce zákonů ČR pod č. 2/1993 Sb. Pro potřeby této práce jsou důležité zejména hlava první,

¹⁵ GERLOCH, Aleš, HŘEBEJK, Jiří a ZOUBEK, Vladimír. *Ústavní systém České republiky*, 5. aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, str. 56

článek 3, odst. 1, který udává, že základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení. Základní práva a svobody Listina tedy zaručuje úplně všem, jak mužům, tak ženám, bílým i černým či snědým spoluobčanům, česky hovořícím i nehovořícím jedincům nebo bohatým či chudým.¹⁶ Odstavec 2 vymezuje, že každý má právo svobodně rozhodovat o své národnosti. Zakazuje se jakékoli ovlivňování tohoto rozhodování a všechny způsoby nátlaku směřující k odnárodňování. V hlavě třetí jsou vymezena práva národnostních a etnických menšin, článek 24 uvádí, že příslušnost ke kterékoli národnostní, nebo etnické menšině nesmí být nikomu na škodu. Listina tak specifikuje obecný zákaz diskriminace na diskriminaci pro příslušnost k národnostní, nebo etnické menšině. V článku 25 odst. 1 se občanům tvořícím národní nebo etnické menšiny zaručuje všestranný rozvoj, zejména právo společně s jinými příslušníky menšiny rozvíjet vlastní kulturu, právo rozšiřovat a přijímat informace v jejich mateřském jazyce a sdružovat se v národnostních sdruženích. V odst. 2 se občanům národnostních či etnických menšin zaručuje též právo na vzdělání v jejich jazyce, právo užívat jejich jazyka v úředním styku a právo účasti na řešení věcí týkajících se národnostních a etnických menšin.¹⁷

2.3. Antidiskriminační zákon

Tento zákon je v Sbírce zákonů uveden jako zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon). Antidiskriminační zákon ve své podstatě zpracovává příslušné předpisy Evropské unie a blíže vymezuje právo na rovné zacházení a zákaz diskriminace ve věcech:

- a) Práva na zaměstnání a přístupu k zaměstnání, včetně pomoci poskytované Úřadem práce České republiky,
- b) Přístupu k podnikání, povolání a jiné samostatné výdělečné činnosti, včetně začleňování do profesního života,
- c) Pracovních, služebních poměrů a jiné závislé činnosti, včetně odměňování,

¹⁶ GERLOCH, Aleš, HŘEBEJK, Jiří a ZOUBEK, Vladimír. *Ústavní systém České republiky, 5. aktualizované vydání*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, str. 316

¹⁷ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

- d) Členství a činnosti v odborových organizacích, radách zaměstnanců nebo organizacích zaměstnavatelů, včetně výhod, které tyto organizace svým členům poskytují,
- e) Členství a činnosti v profesních komorách, včetně výhod,
- f) Sociálního zabezpečení,
- g) Přiznání a poskytování sociálních výhod,
- h) Přístupu ke zdravotní péči a jejího poskytování,
- i) Přístupu ke vzdělání a jeho poskytování, včetně odborné přípravy,
- j) Přístupu ke zboží a službám, včetně bydlení, pokud jsou nabízeny veřejností nebo při jejich poskytování.¹⁸

Zákon vysvětluje pojmy jako diskriminace přímá a nepřímá a pojem obtěžování. Uvádí, jaké jsou přípustné formy rozdílného zacházení a co se za diskriminaci považuje a co nikoliv. Udává také zásady rovného zacházení pro muže a ženy v systémech sociálního zabezpečení pracovníků. V hlavě druhé se nachází právní prostředky ochrany před diskriminací. Zde zákon ukládá, že ten, kdo byl diskriminovaným jednáním dotčen, má právo se domáhat u soudu, aby bylo od takového jednání upuštěno a aby bylo učiněno zadostiučinění. Pokud by se toto nejevilo jako postačujícím, zejména kvůli důvodům, které zákon ukládá, má diskriminovaná osoba nárok na náhradu nemajetkové újmy v penězích.¹⁹

2.4. Zákon o právech příslušníků národnostních menšin

Ve Sbírce zákonů uveden jako zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. Zákon vymezuje pojem národnostní menšiny a dále je v něm uvedeno, aby za příslušníky národnostní menšiny byli uznáni lidé, kteří jsou občany České republiky, kteří žijí v současné době na území České republiky, kteří se etnickými znaky odlišují od většinového obyvatelstva, kteří společně s jinými tvoří početní seskupení menšinového počtu a kteří projevili shodnou vůli přihlásit se k jiné než české národnosti a tím projevují přání být považováni za příslušníka národnostní menšiny.

Zákon dále uvádí práva příslušníků národnostních menšin jako je svobodná volba příslušnosti k národnostní menšině (§ 4 zákona), právo na sdružování příslušníků

¹⁸Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů § 1, písm. a) – j)

¹⁹ Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)

národnostní menšiny (§ 5 zákona), právo účasti na řešení záležitostí týkajících se národnostní menšiny (§ 6 zákona) - zde je uvedeno, že toto právo vykonávají příslušníci národnostních menšin zejména prostřednictvím výborů pro národnostní menšiny, zřizovaných podle zvláštních právních předpisů, a Rady vlády pro národnostní menšiny, v jejímž čele stojí člen vlády.²⁰

Zde je vidět, že hmotněprávní seznam práv příslušníků menšin je tvořen institucionální sítí, kterou tvoří zmíněná Rada vlády pro národnostní menšiny, která je složena ze zástupců vlády a zástupců menšin žijících na území ČR a Rada vlády pro záležitosti romské komunity, které jsou poradními orgány vlády ČR v oblasti zákazu diskriminace. Dále je institucionální zajištění výkonu práv menšin zajištěno například Parlamentem ČR, v podobě Podvýboru Poslanecké sněmovny pro národnostní menšiny, Výboru petičního, pro lidská práva, vědu, vzdělání a kulturu. Dle demografických kritérií si i některé obce mohou zřizovat výbory pro národnostní menšiny.²¹

Zákon dále uvádí právo na užívání jména a příjmení v jazyce národnostní menšiny (§ 7 zákona), právo na vícejazyčné názvy a označení (§ 8 zákona), právo na užívání jazyka národnostní menšiny v úředním styku a před soudy (§ 9 zákona), právo na užívání jazyka národnostní menšiny ve věcech volebních (§ 10 zákona), právo na vzdělávání v jazyce národnostní menšiny (§ 11 zákona) – zde je nutno zmínit, že současné právní normy umožňují vznik škol, nebo tříd pro děti jiné než české národnosti, musí ale splňovat požadavky na vznik takových škol, či tříd. Takové školy jsou spíše soukromé, například První gymnázium Thomase Manna v Praze, nebo základní a mateřské školy v Moravskoslezském kraji, které jsou pro polskou národnostní menšinu.

Mezi další práva patří právo na rozvoj kultury příslušníků národnostních menšin (§ 12 zákona) a právo na rozšiřování a přijímání informací v jazyce národnostní menšiny (§ 13 zákona).

Předpoklady pro výkon práv uvedená v zákoně č. 273/2001 Sb., se můžou nacházet např. v předpisech:

²⁰ zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů

²¹ GERLOCH Aleš, HŘEBEJK Jiří, ZOUBEK Vladimír. *Ústavní systém České republiky, 5. aktualizované vydání*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, str. 412

- ✓ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
- ✓ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích
- ✓ Zákon č. 131/2000 Sb., o hl. m. Praze
- ✓ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- ✓ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

2.5. Zákon o pobytu cizinců

Ve Sbírce zákonů veden jako zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

Tento zákon stanovuje podmínky vstupu cizinců na území České republiky a vycestování cizince z území, dále upravuje podmínky pobytu cizince na území a vymezuje působnost Policie ČR, Ministerstva vnitra a Ministerstva zahraničních věcí v oblasti státní správy. Odstavec 2 vymezuje pojem cizince, jako fyzickou osobu, která není státním občanem ČR, včetně občana Evropské unie. Odstavec 3 v § 1 udává, že ustanovení tohoto zákona, vztahující se na občana EU se použijí i na občana státu, který je vázán mezinárodní smlouvou sjednanou s Evropskou unií.²² Zákon dále udává podmínky vstupu na území ČR, také za jakých okolností je možné odepřít vstup na území a vymezuje, jaké druhy víz a na jak dlouhou dobu můžou cizinci získat.

²² Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, § 1, odst. 2, 3.

3. Mezinárodní právní předpisy

Pro potřeby této práce bude následující výčet mezinárodních právních předpisů strukturován následujícím způsobem. U každého předpisu bude uveden jeho základní obsah, datum vzniku, případně datum, kdy došlo k přijetí dokumentu v České republice. Z každého předpisu budou zvýrazněny ty články, které patří do sledované oblasti národnostních menšin, zákazu diskriminace aj.

3.1. Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin

Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin vešla v platnost 1. února 1998. Česká republika Úmluvu podepsala 28. dubna 1995 a v platnost zde vstoupila 1. dubna 1998. Český překlad je uložen ve Sbírce zákonů ČR pod číslem 96/1998Sb. Jedná se o jednu z nejobsáhlejších dohod, která slouží k ochraně práv osob národnostních menšin. Signatářské strany se podpisem zavazují podporovat skutečnou a úplnou rovnost osob, patřící k národnostním menšinám v oblastech společenského, hospodářského, politického a kulturního života, které jim umožní vyjadřovat, rozvíjet a zachovat svou kulturu a identitu. Mezi závazky, které jsou státy povinny podpisem Úmluvy dodržovat patří:

- ✓ Zákaz diskriminace
- ✓ Podpora rovnosti
- ✓ Podpora podmínek, co usnadňují rozvoj a zachování, náboženství, kultury, tradic a jazyka
- ✓ Jazyková svoboda
- ✓ Přístup k médiím a jejich využívání
- ✓ Vzdělávání, čímž se například rozumí výuka v menšinovém jazyce
- ✓ Přeshraniční a mezinárodní spolupráce²³

Článek 3 Rámcové Úmluvy v odst. 1 ukládá, že každý příslušník národnostní menšiny má právo si svobodně zvolit, zda chce či nechce být za takového příslušníka považován a z této volby, nebo z výkonu práv, které jsou s ní spojené, nemůže vzejít žádná nevýhoda. Odstavec 2 upravuje, že příslušníci národnostních menšin mohou

²³Vláda.cz: *Mezinárodní dokumenty*. [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/dokumenty/mezinarodni-dokumenty/ramcovka_letak.pdf

vykonávat práva a užívat svobody, vyplývající ze zásad zakotvených v této Úmluvě jednotlivě, jakož i společně s jinými.²⁴

3.2. Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace

Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace byla přijata Valným shromážděním OSN 21. prosince 1965 a ČSSR tuto Úmluvu podepsala 7. března 1966. Publikována byla ve Sbírce zákonů jako vyhláška Ministerstva zahraničních věcí ČSSR pod číslem 95/1974 Sb. V Úmluvě je vysvětlen pojem rasová diskriminace, který znamená jakékoli rozlišování, vylučování, omezování nebo zvýhodňování, které je založeno na rase, barvě pleti, etnickém, národnostním nebo rodovém původu, jehož následkem je znemožnění nebo omezení uznání, uskutečňování nebo užívání lidských práv a základních svobod na základě rovnosti v politické, kulturní, sociální nebo jiné oblasti veřejného života. Úmluva zřídila Výbor pro odstranění rasové diskriminace, který má 18 členů a podepsané státy mu zasílají zprávy o podniknutých opatřeních a o pokroku, kterého dosáhly v oblasti odstraňování rasové diskriminace. Výbor mimo jiné slouží k vyřizování sporů mezi státy o neplnění povinností vyplývajících ze smlouvy.²⁵

3.3. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod se také jinak nazývá Evropská úmluva o lidských právech. Tato Úmluva byla podepsána 4. listopadu 1950 v Římě. Československo Úmluvu ratifikovalo 18. března 1992 a publikována byla ve Sbírce zákonů pod číslem 209/1992 Sb. V Úmluvě jsou v první hlavě vymezeny základní práva a svobody a hlava druhá popisuje Evropský soud pro lidská práva. Součástí Evropské úmluvy jsou dodatkové protokoly. Dodatkový protokol č. 12, ve článku 1 popisuje všeobecný zákaz diskriminace, a to tak, že užívání jakéhokoli práva musí být zajištěno bez jakékoli diskriminace z důvodu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, náboženství, politického či jiného smýšlení, národnostního či sociálního původu, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, rodu, či jiného postavení.²⁶

24 Sdělení č. 96/1998 Sb., sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin

25 *Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace*. [online]. [cit.3.1.2022]. Dostupné z: http://www.lidskaprava.cz/uploads/03_dokumenty/07_diskriminace/Umluva_o_odstranni_vech_forem_rasove_diskriminace.pdf

26 *Evropská úmluva o ochraně základních lidských práv*. [online]. [cit.3.1.2022]. Dostupné z: https://www.echr.coe.int/documents/convention_ces.pdf

3.4. Charta organizace spojených národů

Charta OSN byla podepsána na Konferenci Organizace spojených národů v San Franciscu 26. června 1945 a v platnost vešla 24. října 1945. Jak již bylo zmíněno výše, Charta OSN je považována za mezinárodního strážce lidských práv. Jedná se o dokument světové organizace, který stanovuje práva a povinnosti členských států. Charta OSN jako mezinárodní dokument kodifikuje základní principy mezinárodních vztahů. V preambuli Charty OSN, která má představovat ideály a společné cíle všech států, je dán odkaz na rovnost mužů a žen, ve znění *„My, lid spojených národů, jsouce odhodláni prohlásit znovu svou víru v základní lidská práva, v důstojnost a hodnotu lidské osobnosti, v rovná práva mužů i žen a národů velkých i malých.“*²⁷

V Článku 1, odst. 3, je jako jeden z cílů OSN podporování a posilování úcty k základním lidským právům pro všechny bez rozdílu jazyka, rasy, pohlaví nebo náboženství.²⁸

3.5. Všeobecná deklarace lidských práv

Všeobecná deklarace lidských práv byla vyhlášena Valným shromážděním OSN 10. prosince 1948. Od té doby je desátý prosinec slaven jako Den lidských práv. Jedná se o dokument, který obsahuje nejznámější katalog lidských práv. Preambule deklarace uznává rovná a nezcizitelná práva důstojnost všech členů lidského společenství jako základ spravedlnosti, svobody a míru ve světě. V článku 1 je uvedeno, že se všichni lidé rodí svobodní a sobě rovní v důstojnosti a právech. Jsou nadáni rozumem a svědomím a mají spolu jednat v duchu bratrství. Článek 2 stanovuje, že každý člověk má všechna práva a všechny svobody, které jsou stanovené touto deklarací, bez jakéhokoli rozdílu rasy, pohlaví, barvy pleti, jazyka, náboženského vyznání, politického nebo jiného smýšlení, sociálního nebo národnostního původu, majetku, rodu, nebo jiného postavení.²⁹ I přesto, že Všeobecná deklarace lidských práv nebyla původně koncipována jako právně

²⁷ Charta Organizace spojených národů. [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/charta-organizace-spojenych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>

²⁸ SCHEU, Harald Christian. *Migrace a kulturní konflikty*, Auditorium: Praha 2011, str. 36

²⁹ *Osn.cz: Všeobecná deklarace lidských práv*. [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>

závazný dokument, dala podnět k vypracování dalším univerzálním, i regionálním úmluvám, které zásadu nediskriminace kodifikovali v konkrétních souvislostech.³⁰

3.6. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech byl přijat Valným shromážděním OSN 16. prosince 1966 a v platnost vstoupil 23. března 1976. Otázka diskriminace se v Paktu objevuje na několika místech a koncepce rovnosti se prolíná celým Paktem. Základ zákazu diskriminace je stanoven v článku 2, odst. 1, který udává, že každý stát, který je smluvní stranou Paktu, se zavazuje respektovat práva v něm uznaná a zajistit tato práva všem jednotlivcům na svém území, podléhajícím jeho jurisdikci, bez ohledu na rozdíly v rase, barvě, pohlaví, náboženství, politickém nebo jiném smýšlení, národnostním nebo sociálním původu, majetku, rodu, nebo jiném postavení. Článek 3 hovoří o tom, že státy, které jsou smluvní strany Paktu se zavazují zajistit stejná práva mužů a žen a článek 26 o to, že všichni jsou si před zákonem rovni a mají právo na stejnou ochranu bez jakékoli diskriminace. Zákon zakáže jakoukoli diskriminaci a zaručí všem osobám stejnou a účinnou ochranu proti diskriminaci z jakýchkoli důvodů například podle rasy, barvy, pohlaví, jazyka, náboženství, politického přesvědčení, sociálního nebo národnostního původu, majetku a rodu.³¹

4. Policie České republiky a její úloha

Činnost Policie České republiky je dána zákonem 273/2007 Sb., o Policii ČR ve znění pozdějších předpisů. Dle Strategie pro práci PČR ve vztahu k menšinám, se pojmem menšina pro policejní praxi rozumí všechny osoby, nebo skupiny osob, které se odlišují jednak na základě sexuálních preferencí, etnických, rasových, náboženských nebo obecně kulturních charakteristik, jednak na základě sociálního statutu, nebo podle odlišného právního rámce, tj. občané jiného státu.³² Činnost PČR na úseku menšin je vnímána za nepostradatelnou a nezbytnou součást policejní činnosti při zabezpečování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti v České

³⁰ SCHEU, Harald Christian. *Migrace a kulturní konflikty*, Auditorium: Praha 2011, str. 37

³¹ Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. [online]. [cit.10.2.2022]. Dostupné z: http://www.lidskaprava.cz/uploads/03_dokumenty/04_uvod/01_ICCPR.pdf

³² Strategie pro práci PČR na ve vztahu k menšinám do roku 2020, str: [online]. [cit.10.2.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/prace-policie-ve-vztahu-k-mensinam.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

republice. Úkolem PČR je pomáhat a chránit bez ohledu na rozdíly v rase, náboženském vyznání, sexuální orientaci, etnickém původu aj. PČR pomáhá předcházet konfliktům mezi většinovou populací a příslušníky menšin a uplatňuje přitom nejnovější postupy a metody. Aby policejní práce s menšinami byla efektivní, je na místě mít připravenou strategii, která vyžaduje například dobře proškolené a kompetentní pracovníky, kvalitní analytickou činnost, nebo propracované plánování.

Menšinová politika se kontinuálně rozvíjí od roku 1993, kdy se se vznikem samostatného státu objevila i snaha rozvinout ochranu menšin, které na našem území pobývají. K ochraně menšinových osob se Česká republika staví aktivně. U PČR a její činnosti v oblasti ochrany menšin systematicky pracuje Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality. Jeho cílem je vybavit příslušníky PČR patřičnými sociálními kompetencemi a vědomostmi tak, aby byli schopni efektivní práce ve vztahu k cizincům a menšinám a aby k nim uplatňovali rovný přístup bez předsudků. Odbor zodpovídá za shromažďování informací o práci s menšinami, jejich analýzu a plnění cílů ze Strategie. Odbor také spolupracuje s mimorezortními experty, s akademickou obcí a organizacemi nevládního sektoru, zejména v oblasti bezpečnostních aspektů integrace menšin, kteří se zaměřují hlavně na vzdělávání menšin, tvorbu odborných textů a dokumentů a realizaci kvalitativních výzkumů zaměřených na mapování aktuálních problematik spojených s menšinovými skupinami.³³

Základní policejní činnosti ve vztahu k menšinám, dle Strategie jsou:

- ✓ Rovný přístup ke všem příslušníkům menšin
- ✓ Znalost nejvýznamnějších menšin a jejich specifik
- ✓ Informovanost o nejčastějších předsudcích a stereotypech týkajících se menšin
- ✓ Pravidelná komunikace s příslušníky menšin a pomoc při řešení jejich bezpečnostní situace
- ✓ Proaktivní spolupráce se zainteresovanými subjekty a institucemi při řešení dané problematiky
- ✓ Důraz na import práva do uzavřených menšinových skupin a sociálně vyloučených lokalit

³³ *Mvcr.cz: Práce policie ve vztahu k menšinám.* [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/prace-policie-ve-vztahu-k-mensinam.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

- ✓ Využívání moderních metod a příkladů dobré praxe
- ✓ Aktivní součinnost v oblasti integrace menšin do většinové společnosti³⁴

4.1 Sociálně vyloučené oblasti

Sociálním vyloučením rozumíme proces, kterým jsou jednotlivci i celé skupiny osob zbavovány přístupu ke zdrojům nezbytným pro zapojení se do sociálních, ekonomických a politických aktivit společnosti jako celku. Sociální vyloučení jako takové bývá důsledkem chudoby a nízkých příjmů, ale přispívají k němu i další faktory, jako jsou diskriminace, nízké vzdělání nebo špatné životní podmínky. Je to situace, kdy se člověk, nebo celá rodina ocitá mimo běžný život společnosti a nemá šanci se do něj zapojit. Projevem sociálního vyloučení mohou být dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na sociálních dávkách, nebo žití ve vyloučených lokalitách obce. Osoby, které jsou sociálním vyloučením dotčeny se většinou stávají obětmi uzavřeného ekonomického systému, jako je lichva, půjčky u nebankovních institucí, nebo šedá ekonomika a je pro ně téměř nemožné dostat se z této nepříznivé situace bez cizí pomoci. Za sociálně vyloučenou lokalitu tedy považujeme geograficky vymezitelnou oblast, kde dochází ke koncentraci osob ohrožených sociálním vyloučením. Nejznámější z podob sociálního vyloučení je vyloučení prostorové. Takové vyloučení pro jednotlivce znamená bariéru rozvoje životních šancí. Skupiny, které jsou nedobrovolně segregované žijí v nejhorších částech města, se špatnou úrovní sanitárního zařízení a přístupem k běžným službám. Dále existuje vyloučení ekonomické, kdy je člověk vyloučen z trhu práce, většinou kvůli nízkému vzdělání a diskriminaci. Poslední rozlišované vyloučení je vyloučení symbolické, které se zakládá na stereotypním pohledu na lidi, kteří žijí v sociálně vyloučených lokalitách. Existuje několik důvodů, proč se lidé ocitnou v takových lokalitách. Prvním z důvodů může být, že v lokalitě žili už předtím, než se z něj stala sociálně vyloučená lokalita a pak jde většinou o lidi, kteří nemají dost prostředků, aby se mohli z lokality odstěhovat. Další skupinou mohou být lidé, kteří se do oblasti nastěhovali už v době kdy se o vyloučenou lokalitu jednalo, a to buď dobrovolně, kdy přišli za rodinou, nebo v rámci partnerských vztahů, anebo nedobrovolně, a to především z důvodu že sem

³⁴ Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám, str. 19 [online]. [cit.13.2.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-pro-praci-policie-cr-ve-vztahu-k-mensinam-do-roku-2020.aspx>

byli vystěhováni kvůli tomu, že jim vznikly dluhy v předchozím bydlení, nebo exekuce.³⁵

V České republice je sociálním vyloučením nejvíce postižena romská menšina. Podle Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR se v ČR nachází 606 sociálně vyloučených lokalit ve 297 obcích, přičemž přibližně 80 % obyvatel těchto lokalit tvoří Romové.³⁶ V této oblasti je sice podnikáno velké množství kroků a úspěšných projektů, nicméně stále panuje důvodná obava, že doposud nebyla vůle situaci dostatečně systémově řešit. Etnická příslušnost tak i dnes zůstává příčinou negativního postoje většinové populace na otázku Romů a Romové i nadále čelí diskriminaci z důvodu svého etnického původu v rámci přístupu ke vzdělávání, zaměstnání, bydlení a zdravotní péči.

V České republice se nejvíce sociálně vyloučených lokalit nachází v Ústeckém kraji. Celkem je v Ústeckém kraji 89 sociálně vyloučených lokalit, ve kterých žije 38 500 obyvatel. Na druhém místě je Moravskoslezský kraj se 72 SVL, ve kterých žije 23 000 obyvatel, dále Středočeský kraj se 64 SVL, ve kterých žije 5 500 obyvatel. Nejméně sociálně vyloučených lokalit se nachází na území hl. m. Prahy, kde jich je 7 a dále v kraji Vysočina, kde jich je 13.³⁷ Mezi šesti městy s největšími problematickými místy jsou čtyři z Ústeckého kraje. Jedná se o sídliště či čtvrti Chánov, Janov, Předlice a Mojžíř. Mostecký Chánov je celostátně známá sociálně vyloučená lokalita hlavně díky odvysílanému seriálu „Most“ od České televize. Sídlíště vzniklo na okraji města Most v letech 1978 a 1979. Postupně se většinovým obyvatelstvem sídliště stali Romové a situace se výrazně zhoršila, jakmile začali přicházet další rodiny ze Slovenska a z venkova. Počet obyvatel sídliště je momentálně okolo tisíce a jedna třetina z toho jsou děti. V současné době probíhají ve čtvrti demoliční práce, od roku 2013 město zbouralo čtyři poškozené panelové domy, ve čtvrti jich momentálně zbývá osm. Další vývoj bydlení v Chánově není jasný, město plánuje během roku 2022 zbourat ještě minimálně jeden panelový dům.

³⁵ Identifikace zásadních problémů v oblasti sociálního vyloučení, str. 4 [online]. [cit.13.2.2022].

Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/prehled-dokumentu.aspx>

³⁶ Strategie romské integrace, str. 62, [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z:

https://www.vlada.cz/assets/ppov/zalezitosti-romske-komunity/aktuality/Strategie-rovnosti--zacleni-a-participace-Romu-2021---2030---textova-cast_OK_2.pdf

³⁷ Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR. [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z:

https://irop.mmr.cz/IROP/media/SF/Microsites/IOP/%C5%BDadatel%C3%A9%20a%20p%C5%99%C3%ADjemci/Pro%20%C5%BEadatele/P%C5%99ehled%20oblast%C3%AD%20intervence/6.1/Analyz_a_socialne_vyloucenych_lokalit_v_CR.pdf

Nicméně současní obyvatelé se v poslední době pustili do spolupráce na zvelebování svého sídliště, se záměrem udržet si bydlení. Otázka je, zda jim tato veřejně prospěšná aktivita vydrží.³⁸

4.2. Práce Policie ČR v sociálně vyloučených oblastech

V prostředí sociálně vyloučených lokalit je důležité, aby byla Policie ČR vnímána jako garant spravedlnosti a ochránce utlačovaných. PČR má nezastupitelnou roli při zvyšování informovanosti a právního povědomí ohledně pomoci ze strany PČR a také ohledně informací o postizích za nelegální jednání. Pro činnost Policie ČR při práci v sociálně vyloučených lokalitách je důležité, aby si příslušníci PČR uvědomovali že, jednání osob v sociálně vyloučených lokalitách včetně toho nejčastějšího – kriminálního, je důsledkem zejména z důvodu přizpůsobení se podmínkám, ve kterých osoby žijí. Nejedná se vždy o vrozené chování jedinců, jde tedy spíše o problém sociální, nikoli etnický. V prostředí sociálně vyloučených lokalit se Policie ČR běžně setkává s nedůvěrou v pomoc ze strany státních orgánů, včetně nedůvěry ze strany PČR. Mezi nejčastější přestupky, které PČR v sociálně vyloučených lokalitách řeší, patří přestupky z oblasti veřejného pořádku, jako je rušení nočního klidu nebo znečišťování veřejného prostranství. Mezi další problémy SVL patří krádeže, například krádeže kol nebo vykradení sklepů. Problémy se v SVL týkají také dětí a mladistvých. Nejčastěji jde o užívání alkoholických nápojů, i jiných návykových látek, záškoláctví a drobné krádeže.³⁹

4.2.1. Návykové látky

Návykové látky jsou v současnosti jedním z nejčastějších problémů, které PČR řeší v souvislosti se sociálně vyloučenými lokalitami. Nejedná se jen o jejich užívání, ale také o výrobu a distribuci. Mezi nejčastější návykové látky v SVL patří kromě alkoholu a nikotinu zejména pervitin a marihuana. Těkává látka toluen se vyskytuje podstatně méně, jeho popularita oproti dřívějším letům poklesla. Nejvíce osob, které užívají drogy se nachází na území hl. m. Prahy a v Ústeckém kraji.⁴⁰ Zejména u

³⁸*Pisecky.denik.cz: Sociálně vyloučené lokality.* [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z: <https://pisecky.denik.cz/zpravy-z-ceska/tahle-mista-znaji-vsichni-bydlet-byste-tu-ale-nechteli-21220211.html>

³⁹ Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR, str.85 [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z: https://irop.mmr.cz/IROP/media/SF/Microsites/IOP/%C5%BDadatel%C3%A9%20a%20p%C5%99%C3%ADjemci/Pro%20%C5%BEadatele/P%C5%99ehled%20oblast%C3%AD%20intervence/6.1/Analyz_a_socialne_vyloucenych_lokalit_v_CR.pdf

⁴⁰*Drogyinfo.cz: Data.* [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/33389/1077/Z6_2020.pdf

Romské menšiny je práce PČR v terénu komplikována několika dalšími faktory, jako nedůvěra v adiktologickým programům, nedůvěra vůči příslušníkům PČR, vícegenerační užívání drog, nebo opakované sdílení jehel injekčních stříkaček. Problém vícegeneračního užívání je velmi složitý, protože návykové látky se k dětem dostávají prostřednictvím jejich rodičů. Většina dětí tak začíná s alkoholem, kouřením cigaret nebo marihuany mezi 9. a 13. rokem věku.⁴¹ Osoby, které jsou pod vlivem návykových látek, konkrétně pervitinu, což je nejčastější tvrdá droga v České republice, jednají impulzivněji, jsou více agresivní a je těžší je zastavit. Výzkumy dokazují, že osoby pod vlivem pervitinu se více podílejí na násilných trestných činech. Řešením tohoto problému může být šíření osvěty o problému formou přednášek ve školách, také komunikací mezi PČR a dalšími institucemi, které mají o místní situaci přehled a v neposlední řadě udělování postihů dealerům a výrobcům omamných látek a tím posilovat důvěru široké veřejnosti vůči PČR.⁴²

4.2.2. Lichva

Lichva představuje velice závažný společenský problém, který se v oblastech sociálního vyloučení vyskytuje velmi často. Lichva je nejčastěji spojována s nebankovními institucemi a příkladem lichvy jsou půjčky s obrovskými úroky. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník udává, že ten kdo zneužije něčí rozumové slabosti, tísně, nezkušenosti, lehkomyšlnosti, nebo něčího rozrušení, tím, že poskytne, nebo slíbí jinému plnění, jehož hodnota je k hodnotě vzájemného plnění v hrubém nepoměru, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, nebo zákazem činnosti.⁴³ Dle Strategie je pro boj s lichvou důležité, aby postižená osoba měla důvěru v policejní orgán, veškeré důkazní materiály, jako jsou smlouvy, nebo stvrzenky a aby byl vytrvalá v podávání svědectví. S problémem lichvy se dá bojovat například zvyšováním peněžní gramotnosti obyvatel v sociálně vyloučených lokalitách, nebo předcházením stavů kdy se člověk ocitne ve finanční tísní.

⁴¹ Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR, str. 85, [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z: https://irop.mmr.cz/IROP/media/SF/Microsites/IOP/%C5%BDadatel%C3%A9%20a%20p%C5%99%C3%ADjemci/Pro%20%C5%BEadatele/P%C5%99ehled%20oblast%C3%AD%20intervence/6.1/Analyz_a_socialne_vyloucenych_lokalit_v_CR.pdf

⁴² Strategie pro práci PČR ve vztahu k menšinám, [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-pro-praci-policie-cr-ve-vztahu-k-mensinam-do-roku-2020.aspx>

⁴³ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, § 218, odst. 1

4.2.3. Asistenti prevence kriminality

Jedná se o speciální projekt, který odstartoval v září roku 2009 a jeho základním úkolem je zajišťování bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách. Projekt realizuje odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra v celé České republice. Projekt má od svého založení prokazatelně pozitivní výsledky na zvýšení bezpečí a veřejného pořádku v problémových lokalitách. Mezi hlavní cíle projektu patří snížení počtu trestných činů a přestupků, ke kterým dochází v sociálně vyloučených lokalitách a motivace k získání zaměstnání pro osoby obtížně zaměstnatelné, nebo dlouhodobě nezaměstnané, které obývají sociálně vyloučené lokality.⁴⁴

Asistentem prevence kriminality je zaměstnanec samosprávy zařazený u obecní policie, podle zákona č. 553/1991Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. Asistenti nejsou strážníci ani čekatelé, ale plní úkoly podle tohoto zákona, které nejsou výlučně svěřeny strážníkům, nebo čekatelům. Jednotlivé asistenty vybírá odborná komise, která se skládá ze zástupců obecní policie, PČR, samosprávy a také poradce pro romské záležitosti či zástupce v lokalitě působících neziskových organizací a zástupce Ministerstva vnitra. Jedním z požadavků na přijetí uchazeče mezi asistenty je výborná místní a zejména osobní znalost, kterou ke své práci nutně potřebují. V roce 2010 působilo v České republice 38 asistentů v 10 městech. V Ústeckém kraji to byla města: Litvínov, Most, Děčín, Obrnice a Trmice, ve Středočeském kraji ve městě Kladno a v Moravskoslezském kraji města: Havířov, Ostrava, Karviná a Orlová. V roce 2018 se asistenti prevence kriminality rozrostli na 86 členů ve 33 obcích.⁴⁵

4.3. Styční důstojníci pro práci s menšinami

Na úseku menšin se PČR řídí pokynem policejního prezidenta č. 258/2013 o činnosti na úseku menšin. Tímto pokynem byla dokončena systémová změna v jednotném zařazení styčných důstojníků pro menšiny pod odbor služby pořádkové policie na jednotlivých krajských ředitelstvích PČR. V roce 2013 bylo policejním prezidiem ustanoveno Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR gestorem policejní práce na úseku menšin. Pokyn č. 258/2013 byl v roce 2016 aktualizován pokynem č. 204/2016. Novinkou zde bylo, že do skupiny styčných důstojníků pro

⁴⁴ *Mvcr.cz: O projektu asistent prevence kriminality.* [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-projektu-asistent-prevence-kriminality.aspx>

⁴⁵ *Prevencekriminality.cz: Dobrá praxe, Asistenti prevence kriminality.* [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/dobra-praxe/apk/>

menšiny byli zařazeni tzv. policejní specialisté, což jsou policisté, kteří byli ustanoveni pro práci s romskou menšinou v sociálně vyloučených lokalitách.⁴⁶

Mezi stěžejní aktivity styčných důstojníků patří navazování kontaktů a budování oboustranné důvěry mezi příslušníky menšin a Policií ČR. Styčný důstojník nabízí v rámci zákonné působnosti pomoc osobám z menšinových komunit pomoc při řešení konkrétních problémů, případně navrhuje opatření, která snižují mezietnické napětí a spolupracuje s dalšími institucemi, kterých se tato problematika týká.⁴⁷

Na lokální úrovni má styčný důstojník k dispozici pracovní skupinu sestavenou jak z policejních specialistů, tak z policistů zařazených na příslušných obvodních odděleních, v jejichž teritoriální působnosti se nachází sociálně vyloučená lokalita, díky kterým mají ucelený přehled o výskytu sociálně vyloučených lokalit na území kraje a mohou tak včas reagovat na potencionální bezpečnostní rizika nebo vznikající ohniska napětí.

Mezi další úkoly styčných důstojníků spadají:

- ✓ monitoring výskytu příslušníků menšin v daném teritoriu, včetně jejich problémů a kriminogenních faktorů,
- ✓ aktivní zapojení do komunitního plánování,
- ✓ řízení a koordinace činnosti pracovní skupiny pro menšiny
- ✓ iniciace a podíl na realizaci preventivní činnosti policie ve vztahu k menšinám
- ✓ iniciace součinnosti a spolupráce s orgány státní správy, územní samosprávy a nevládními organizacemi zabývajícími se problematikou menšin
- ✓ poskytnutí potřebné součinnosti útvarům a organizačním článkům při řešení závažných případů souvisejících s menšinami.⁴⁸

5. Trestněprávní ochrana příslušníků národnostních menšin

⁴⁶ Strategie pro práci PČR ve vztahu k menšinám. str. 18, [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-pro-praci-policie-cr-ve-vztahu-k-mensinam-do-roku-2020.aspx>

⁴⁷ Zpráva o činnosti styčných důstojníků pro menšiny a jejich pracovních skupin za 2. pol. 2015. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/prace-policie-ve-vztahu-k-mensinam.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

⁴⁸ *Socialnipolitika.eu: Hlavní úkoly styčných důstojníků.* [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: <https://socialnipolitika.eu/2017/01/hlavnimi-ukoly-stycnych-dustojniku-pro-mensiny-a-koordinatora-pro-romske-zalezitosti-narodnostni-mensiny-a-integraci-cizincu/>

Za porušování práv příslušníků národnostních menšin se v České republice ukládají postihy podle právního řádu, zejména v rámci trestního zákona, nebo podle zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. V zákoně 40/2009 Sb., je uvedeno několik postihů za porušování práv příslušníků národnostních menšin. Jedná se o:

5.1. § 352 – Násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci

Toto ustanovení se vztahuje k menšinám v odstavci 2, kde je uvedeno že ten, kdo užije násilí proti skupině obyvatel nebo jednotlivci, nebo jim vyhrožuje usmrcením, nebo ublížením na zdraví pro jejich rasu, etnickou příslušnosti, národnost, vyznání, nebo proto, že jsou skutečně bez vyznání. Sankce u toho trestného činu jsou od šesti měsíců na tři léta.⁴⁹

5. 2. §355 – Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob

Hanobením se rozumí urážlivé, úmyslné snižování vážnosti, které se může projevat v jakékoli formě, může se jednat i o nadávku. Hanobení se dopouští ten, kdo veřejně hanobí nějaký národ, jeho jazyk, některou rasu nebo etnickou skupinu, nebo skupinu osob pro jejich rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou bez vyznání. Sankce v tomto případě jsou odnětím svobody na 2 roky, v případě že byl čin spáchán dvěma osobami, nebo v případě hanobení v tisku, filmu, rozhlasu, nebo jinou veřejnou formou, hrozí odnětí svobody až na tři léta.⁵⁰

Ne každý výrok, ve kterém je zmiňována etnická příslušnost, nebo rasa osoby či skupiny lze vydávat za hanobení. Hanobením mohou být jen velice závažné negativní projevy, které jsou vedené vůči samotné existenci či rovnocennosti výše uvedených skupin. Hanobení je nutné posuzovat v celém kontextu, je třeba vycházet ze situace za které bylo učiněno a také z gest, kterými bylo doprovázeno.⁵¹

5.3. § 356 – Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo omezování jejich práv a svobod

V tomto ustanovení ten, kdo veřejně podněcuje k nenávisti k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob nebo k omezování

⁴⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění, § 352, odst. 2.

⁵⁰ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění, § 355, odst. 1, 2.

⁵¹ Akjanosek.cz: Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob. [online]. [cit.20.2.2022].

Dostupné z: <http://www.akjanosek.cz/2021/05/25/hanobeni-naroda-rasy-etnicke-nebo-jine-skupiny-osob/>

práv a svobod jejich příslušníků. Sankcí je zde odnětí svobody na dvě léta, v případě že by byl čin spáchán tiskem, filmem, televizí, nebo jiným obdobně účinným způsobem, hrozí pachateli odnětí svobody na šest měsíců až tři léta.⁵²

5.4. §402 – Apartheid a diskriminace skupiny lidí

Význam pojmu apartheid je označení pro politiku rasové segregace, a to zejména v kontextu dění v Jihoafrické republice, kde byl apartheid oficiální státní politikou mezi lety 1948 až 1991. Výraz pochází z afrikánštiny a jeho překlad znamená oddělování, nebo oddělený vývoj.⁵³

Trestní zákoník stanovuje, že kdo uplatňuje apartheid, nebo rasovou, etnickou nebo třídní segregaci bude potrestán odnětím svobody na pět až dvanáct let. V případě, že pachatel uvedeným činem uvrhne takovou skupinu lidí do těžkých životních podmínek, nebo je vystaví nelidskému či ponižujícímu zacházení, hrozí mu sankce odnětí svobody na deset až dvacet let, nebo výjimečný trest.⁵⁴

5.5. § 403 – Založení, podpora, a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka

Propagaci hnutí jako takovou lze definovat jako jednání, kterým se pachatel snaží hnutí uvádět ve známost a šířit mezi lidmi jeho ideologii. Propagace může být přímá, tou se rozumí vyzdvihování hnutí, hlásání jeho propagandy, nebo nepřímá, a to prostřednictvím uveřejňování názorů, záměrů, nebo ideologie.⁵⁵ Ustanovení v § 403 ukládá, že trestem odnětí svobody v rozmezí jednoho roku až pět let bude potrestán ten, kdo založí, podporuje nebo propaguje hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka, nebo ten, kdo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť proti jiné skupině osob. V případě, že pachatel spáchá takový čin tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, nebo jiným obdobně účinným způsobem, nebo spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny, jako voják, nebo zá válečného stavu nebo

⁵² Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění, § 356, odst. 1, 3.

⁵³ *Encyclopediaofmigration.org: Apartheid*. [online]. [cit.20.2.2022]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/buroveafrikanci-2/>

⁵⁴ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění, § 402, odst. 1, 2.

⁵⁵ *Akjanosek.cz: Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka*. [online]. [cit.20.2.2022]. Dostupné z: <http://www.akjanosek.cz/2021/01/26/zalozeni-podpora-a-propagace-hnuti-smerujiciho-k-potlaceni-prav-a-svobod-cloveka/>

stavu ohrožení státu, bude potrestán trestem odnětí svobody v rozmezí tří až deseti let.⁵⁶

5.6. § 404 – Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka

Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude potrestán ten, kdo veřejně projevuje sympatie k hnutí uvedeném v § 403.⁵⁷

5.7. Trestné činy z nenávisti

V této problematice se používá pojem trestné činy z nenávisti. Jedná se o trestné činy, které jsou vedeny vyloženě proti osobám z důvodu jejich rasy, etnické příslušnosti, národnosti, politického přesvědčení nebo vyznání. Z těchto důvodů mohou být spáchány i další trestné činy podle trestního zákoníku, například:

5.7.1. Trestné činy proti životu a ohrožující život nebo zdraví:

- ✓ Vražda - § 140, odst. 3, písm. g)
- ✓ Těžké ublížení na zdraví - § 145, odst. 2, písm. f)
- ✓ Ublížení na zdraví - § 146, odst. 2, písm. e)
- ✓ Mučení a jiné nelidské zacházení - § 149, odst. 2, písm. c)

5.7.2. Trestné činy proti svobodě:

- ✓ Zbavení osobní svobody - § 170, odst. 2, písm. b)
- ✓ Omezování osobní svobody - § 171, odst. 3, písm. b)
- ✓ Zavlečení - § 172, odst. 3, písm. b)
- ✓ Vydírání - § 175, odst. 2, písm. f)

5.7.3. Trestné činy proti majetku

- ✓ Poškození cizí věci - § 228, odst. 2, písm. b)

Tento výčet trestných činů není jediný, který je možný páchat proti příslušníkům národnostních menšin. I u ostatních trestných činů bere soud jako přitěžující okolnost, jestliže byl čin spáchán z rasové, etnické, náboženské nebo jiné nenávisti.⁵⁸

⁵⁶ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění, § 403, odst. 1, 2.

⁵⁷ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění, § 404

⁵⁸ *Policie.cz: Trestné činy z nenávisti*. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/trestne-ciny-z-nenavisti.aspx>

5.8. Přestupky proti národnostním menšinám

Přestupky proti menšinám jsou uvedeny v zákoně č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích v § 7 odst. 3, písm. a), kde je uvedeno, že přestupku se dopustí fyzická, právnická, nebo podnikající fyzická osoba tím, že omezuje nebo znemožňuje příslušníku národnostní menšiny výkon práv příslušníků národnostních menšin, a podle odst. 3, písm. b) tím, že působí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, sexuální orientaci, jazyk, pohlaví, víru nebo náboženství, pro jeho politické nebo jiné smýšlení, členství nebo činnost v politických stranách nebo hnutích, pro jeho sociální původ, majetek, rod, zdravotní stav, nebo pro jeho stav manželský nebo rodinný. Za tento přestupek lze uložit pokutu do 20 000 Kč a v případě, že byl spáchán opakovaně po nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku až 30 000 Kč.⁵⁹

⁵⁹ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, § 7, odst. 3, 4 a 5

6. Příklady dobré a špatné praxe v České republice a v zahraničí

6.1. Příklady dobré praxe v České republice

6.1.1. Člověk v tísní

Pro děti s dětmi

V Ústeckém kraji probíhá projekt organizace Člověka v tísní s názvem Pro děti s dětmi. Cílem projektu je zavedení a nových metod podpory ohrožených dětí, které vyrůstají v sociálně vyloučených lokalitách. V Ústí nad Labem spolupracují v rámci projektu pracovníci organizace s pěti základními školami a pedagogicko-psychologickou poradnou v Krásném Březně. Projekt se zaměřuje především na prevenci školních neúspěchů dětí, které žijí v sociálně vyloučených lokalitách. Jde zejména o včasnou identifikaci narůstajících problémů a o vytvoření individuálního plánu podpory dítěte. Při naplňování práv dítěte na vzdělání a rozvoj poskytuje Člověk v tísní dlouhodobou pomoc prostřednictvím podpory, která je postavená na silných stránkách dítěte a rodiny. Člověk v tísní nabízí komplexní pomoc, například pracovnice ústecké pobočky se dostaly až do domácností rodin, kde měly děti problémy díky čemu mohly identifikovat další problémy rodiny, zejména v oblasti dluhů. Rodinám tedy mohli poskytnout dluhové poradenství nebo poskytnout spolupráci s terénními sociálními službami. Rodinám se tím pádem dostalo komplexní pomoci.⁶⁰ Konkrétním příkladem je rodina Novákových, kdy se rodiče obrátili na Člověka v tísní s žádostí o pomoc s jejich dcerou Monikou, která ještě stále ve třetí třídě neuměla číst a psát. Pracovnice později zjistila, že Monika nemá zrovna pozitivní historii vzdělávání. V první třídě propadla, přesto nikdy nepostoupila žádné vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně, měla problematický vztah ke škole a psychosomatické zdravotní problémy v minulosti. Pracovnice Člověka v tísní se spojila s Moničinou třídní učitelkou a sdělila jí své poznatky a názor, že by bylo vhodné Moniku doporučit na vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně. V současnosti má Monika individuálně nastavený vzdělávací plán a její spolupráce s poradnou pokračuje i nadále. Holčička nyní dochází na doučování, nemá problém se školní docházkou a zvládne přečíst jednoduchý text.

Terénní programy v Plzeňském kraji.

⁶⁰ Člověkvísní.cz: *Pro děti a s dětmi*. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: <https://www.clovekvitisi.cz/v-usteckem-kraji-spolupracujeme-v-ramci-projektu-pro-deti-a-s-detmi-s-peti-zakladnimi-skolami-8455gp>

Služba terénní programy je poskytována Člověkem v tísní na základě registrace dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Služba je poskytována bez ohledu na etnické, národnostní, sociální, náboženské a jiné příslušnosti. Jedná se o pomoc lidem v tíživých situacích na základě jejich individuálních potřeb. Pomoc spočívá v řešení finančních a rodinných problémů, nezaměstnaností, bydlením, soudními spory aj. Služba je poskytována v domácnosti klienta a součástí služby je například doprovod na úřady. Osoby, kterým jsou terénní programy určeny jsou etnické menšiny, imigranti a azylanti, osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách, osoby bez přístřeší, osoby komerčně zneužívané, oběti domácího násillí, oběti trestné činnosti a další. Cílem této služby je navrácení ohroženého člověka do běžného života. Primárně jde minimálně vždy o zastavení zhoršování životní situace klienta a optimálním cílem je zlepšení životní situace ohrožené osoby.⁶¹

6.1.2. Romská integrace

Integrace Romů je dvoustranný proces, který probíhá jak na straně Romů, tak na straně většinové části společnosti, jehož cílem je vytvoření celistvé společnosti a bezkonfliktního soužití. Integrace spočívá v začlenění Romů, nejen po stránce ekonomické a sociální, ale také vyrovnání jejich postavení ve vzdělávání, zaměstnání, bydlení nebo zdraví. Jde také o posílení romské kultury a tradic a vytvoření tolerantního, nexenofobního prostředí. Prostředkem integrace je mimo jiné emancipace romské menšiny, jelikož zdravé vztahy s majoritní většinou může vytvořit jen sebevědomá menšina.⁶²

Operační program zaměstnanost

Cílem programu je aktivní začleňování a aktivní účast Romů na zlepšení zaměstnanosti. Situace Romů v zaměstnání je dlouhodobě nepříznivá. Šance na získání zaměstnání je v posledních letech nižší i v hledem k míře nezaměstnanosti. Zapojení romských obyvatel do pracovního trhu komplikuje jejich většinou nízká úroveň vzdělání a kvalifikace. Níže jsou uvedeny některé projekty sloužící k lepší integraci Romů v zaměstnání.

Projekt Zelená dílna

⁶¹ *Člověkvísní: Terénní programy v Plzeňském kraji*. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: <https://www.clovekvitisi.cz/terenni-programy-v-plzenskem-kraji-4676gp>

⁶² Strategie romské integrace do roku 2020. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/roma_czech_republic_strategy2_cs.pdf

Zelená dílna vznikla v roce 2005 a od roku 2009 se jedná o samostatnou společnost s ručením omezeným, která je sociálním podnikem, který naplňuje všechny znaky sociálního podnikání. Občanské sdružení LIGA založilo chráněnou Zelenou dílnu pro osoby, které jsou nějakým způsobem znevýhodněni na trhu práce, zejména pro občany s různými druhy sociální prekluze. Hlavní činností Zelené dílny je ekologická likvidace odpadního elektrického a elektronického zařízení s pokud možno co nejmenším dopadem na životní prostředí. V Zelené dílně je zaměstnáno šestnáct osob, všech 16 pracovních míst je vyhrazeno pro osoby se sníženou schopností pohybu a orientace. Zhruba polovina z nich je romského původu.

Děčínský projekt Romové chtějí pracovat

Charitativní sdružení Děčín realizovalo v letech 2004-2005 ve spolupráci s děčínským Úřadem práce projekt s názvem Romové chtějí pracovat. Cílem projektu bylo usnadnit dlouhodobě nezaměstnaným Romům přístup na pracovní trh a setrvání v něm a zlepšit tak soužití mezi Romy a majoritním obyvatelstvem ve městě Děčín. Romům, kteří projeví zájem pracovat, pomáhal projekt se sepsáním životopisu, s jednáním se zaměstnavatelem, podáním inzerátu nebo jim poskytoval konzultace o obsahu pracovních smluv či o vyhledávání zaměstnání na internetu. Projekt také poskytoval informace o pracovních místech nebo informace o výhodách dlouhodobého zaměstnání. Projektové poradenství šlo ruku v ruce s terénní prací a aktivní pomocí. V projektu bylo osloveno asi 540 klientů, z toho se aktivně zapojilo 72 klientů. V rámci projektu si 42 klientů vyhledalo volná pracovní místa po České republice a z toho si 11 klientů zaměstnání skutečně našlo. Zaměstnavateli byli nejčastěji řetězec Tesco, Alcan, Technické služby Děčín nebo šlo o stavební firmy a práce ve stavebnictví. Několik klientů si podalo žádost na Úřad práce Děčín a nechalo si udělat rekvalifikaci, například na pracovní pozice svářeč, palič, podnikatel aj. Skrze projekt došlo k lepší informovanosti klientů o možnostech zaměstnání, o možnostech pomoci v nezaměstnanosti a ke zvýšení znalostí a dovedností klientů. Mezi pozitivní projevy změn v projektu patří, že komunikace mezi Romy a Úřadem práce se zkvalitnila a stala se z ní aktivní oboustranná komunikace a Romové začali s ÚP komunikovat více proto, že chtěli než proto, že museli. Projekt tedy byl

konkrétní aplikací politiky rovných příležitostí a přispěl k sociální integraci dlouhodobě nezaměstnaných Romů.⁶³

Projekt na podporu vzdělanosti romské komunity

Tento tříletý projekt s názvem Step by step Kukadla – Jakhora, který byl realizován od září roku 2003 sloužil k přípravě romských dětí na základní školy prostřednictvím kvalitního předškolního vzdělávání. Cílem projektu bylo zajistit kvalitní výběr základní školy a úspěšný začátek na 1. stupni. Projekt zařizoval navázání komunikace a spolupráce romských rodin s mateřskými školami, do kterých chodí převážně děti z majoritní populace, ale nachází se v blízkosti romských obydlí. Romské děti, které nenavštěvují předškolní vzdělávání mají při nástupu na první stupeň základní školy potíže například s vyjadřováním, s jemnou motorikou, se soustředěním, nebo se zvládnutím pravidelného režimu. Je velice časté, že romské děti do mateřských škol nastoupí, ale jejich docházka je velice nepravidelná, v lepším případě. V horším případě vzdají docházení do škol úplně. Práce pedagogů je v takových případech velice obtížná. V rámci projektu byli pořádány semináře pro učitelky mateřských škol, jejichž cílem bylo zlepšit znalost poměrů, ze kterých děti do mateřských škol přicházejí. Také nabídnout učitelkám nové znalosti o tom, jak s romskými dětmi a jejich rodiči spolupracovat. Jednou z aktivit projektu byli terénní pracovníci zejména romského původu, kteří obcházeli místa v okolí bydliště romských rodin a snažili se romské rodiče přesvědčit, aby své děti dávali do mateřských škol a hovořili s nimi o výhodách předškolního vzdělávání. Terénní pracovníci i mimo jiné pomáhali při prvních komunikacích mezi rodinami a mateřskými školami. Do projektu se zapojilo celkem 14 mateřských škol. S romskými rodinami spolupracovalo celkem 15 terénních pracovníků. První rok projektu se do spolupracujících mateřských škol zapsalo 43 romských dětí a o rok později 36 romských dětí. Pozici asistenta pedagoga v mateřské škole se podařilo během projektu zavést do 7 mateřských škol.⁶⁴

⁶³ *Vláda.cz: Zásadní romské komunity*. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/priklady-dobre-praxe-18585/>

⁶⁴ *Vláda.cz: Zásadní romské komunity*. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/priklady-dobre-praxe-18585/>

6.2. Příklady špatné praxe v České republice

6.2.1 Žhářský útok neonacistů ve Vítkově

K tomuto žhářskému útoku na romskou rodinu došlo v noci z 18. na 19. dubna 2009. Pachatelé byli tři maskovaní útočníci, kteří do domu oknem hodili tři zápalné lahve naplněné benzínem. Po útoku nasedli do auta, kde na ně čekal jejich komplic. Pachatelé spáchali čin v rámci své příslušnosti k extrémistickým skupinám a hnutím spojeném s rasovými projevy a chtěli se podle rozsudku zviditelnit před 120. výročí narození Adolfa Hitlera, které připadalo na 20. dubna 2009. Členové těchto skupin si výročí obvykle připomínají pořádáním nejrůznějších akcí.⁶⁵ Každý z pachatelů se při činu postavil k jednomu ze čtyř oken a naráz dovnitř vhodily zapálené lahve naplněné benzínem, do kterých vložili smotky tkanin, ze kterých vytvořili knoty. Tím došlo k rozbití oken a rozhoření benzínu a zapálení hořlavých látek v domě. Tím způsobili rychlé rozšíření požáru a následné kompletní vyhoření domu, který musel být později srovnán se zemí.

Během útoku bylo v domě přítomno 8 lidí. Útok nejhůře odnesla dvouletá Natálie Kudriková, která v osudnou noc spala na posteli hned pod oknem. Utrpěla popáleniny třetího a čtvrtého stupně na 80 % těla a popálení horních cest dýchacích. V kritickém stavu byla převezena do nemocnice, kde strávila osm měsíců a museli ji být amputovány 3 prsty na ruce. Mezi další poškozené patří matka holčičky, která utrpěla popáleniny druhého stupně na 27 % povrchu těla, především na horních a dolních končetinách a na tváři a otec dívky, který utrpěl popáleniny druhého a třetího stupně celkem na 11 % těla, především na horních a dolních končetinách a na přední straně trupu. V době útoku byli v domě přítomni další 3 děti, kterých se nic nestalo, protože spali na druhé straně pokoje dál od oken a dva dospělí, kteří taktéž vyvázli bez zranění.

Obžalovaní David Vaculík, Jaromír Lukeš, Ivo Müller a Václav Cojocarů byli dopadeni v srpnu 2009 a soud začal následující rok v květnu. Pachatelé se hájili tím, že útok zápalnými lahvemi sice mají na svědomí, ale domnívali se, že zapalují opuštěný sklad kradeného zboží. Soud jim ale neuvěřil a všichni byli odsouzeni podle trestního zákoníku za pokus o vraždu a poškození cizí věci ve spolupachatelství k výjimečnému trestu odnětí svobody v trvání 22 let ve věznicí se zvýšenou ostrahou.

⁶⁵Dataidnes.cz: Rozsudek. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: http://data.idnes.cz/soubory/krimi/A101020_ABR_ROZSUDEK.PDF

6.2.2. Žhářský útok v Bohumíně

Jedná se o nejtragičtější požár v historii České republiky. K tomuto žhářskému útoku došlo 8. srpna 2020 v panelovém domě v Bohumíně a jeho motivem byly dlouhodobé spory v rodině. Obviněným byl v tomto případě pětapadesátiletý Zdeněk Konopka, který nezvládl fakt, že ho jeho žena opustila a nastěhovala se do bytu ke svému synovi, ve kterém žil se svou družkou a synem. V době incidentu probíhala v bytě narozeninová oslava a přítomno zde bylo 15 lidí. Podle policie přijel obviněný autem pod vlivem návykových látek k panelovému domu a došel ke dveřím bytu v jedenáctém poschodí, které polil doneseným benzínem a zapálil. Podle soudu muž použil osm litrů benzínu, které nalil na dveře a do prostoru mezi dveře a práh. Oheň se rychle rozšířil po celém bytě a zabil pachatelovu ženu, syna s manželkou, která slavila třicáté narozeniny a také svého vnuka. Mezi dalšími zemřelými byly i dvě děti, které byly pozvány na oslavu a dalších pět lidí zemřelo poté, co vyskočilo z okna ve snaze uprchnout před plameny, mezi nimi byla i mimo jiné mladá žena v pokročilém stupni těhotenství. Čtyřem lidem se podařilo z bytu uniknout přes balkon. Po činu vyšel pachatel před dům a sledoval vývoj událostí. Po příjezdu policie se jim k činu přiznal. Pachatel u soudu prohlásil, že necítí žádnou vinu a uvedl, že vinu má jeho manželka, která ho opustila. Státní zástupce se s obžalovaným dohodl na dohodě o vině a trestu, která je u nejzávažnějších trestních činů schválena od roku 2020 a jejím cílem je zefektivnění a zrychlení procesu, jelikož odpadá jednání s dokazováním a také výslechy. Právní zástupce poškozených objasnil, že pro psychiku pozůstalých je varianta bez výslechů přijatelnější formou. Krátce po incidentu se veřejností nesly spekulace, že pachatel i oběti byli Romské etnicity. Toto bylo později vyvráceno, nicméně v bytě byla jedna romská žena a chlapec, kteří přišli na narozeninovou oslavu. Soud uložil obviněnému souhrnný trest. Byl odsouzen za vydírání, výtržnictví, nebezpečné vyhrožování, obecné ohrožení, ohrožení pod vlivem návykové látky a za vraždu. Před žhářským útokem totiž na veřejnosti ohrožoval svého syna a jeho manželku plynovou pistolí.⁶⁶

6.2.3. Případ Teplice

K incidentu došlo v Teplicích, dne 19. června 2021 před 15 hodinou, kdy byla Policie ČR přivolána kvůli konfliktu dvou mužů, kteří mimo to poškozovali cizí zaparkovaná auta. Jakmile policisté dorazili na místo, našli v ulici U Hřiště ležet na zemi už pouze

⁶⁶ *Irozhlas.cz: Požár v Bohumíně.* [online]. [cit.5.2.2022]. Dostupné na: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/dozivoti-pozar-bohumin-panelovy-dum-zhar_2111301014_vtk

jednoho muže bez trička, který měl zjevná zranění. Jednalo se 45 letého Roma, Stanislava Tomáška. S policisty muž odmítal spolupracovat a jakmile se přiblížili, začal být agresivní. Posléze muž policisty napadl, způsobil jim několik škrábanců a jednoho z nich dokonce pokousal. Hlídka proti muži dle běžných postupů použila donucovací prostředky a zavolala zdravotnickou záchrannou službu. Po příjezdu záchranářů muž v sanitce zkolaboval, a i přes provedenou resuscitaci se nepodařilo jeho životní funkce obnovit. Lékař předběžně konstatoval jako příčinu smrti předávkování drogami a k přesnému objasnění příčiny úmrtí byla nařízena soudní pitva. Pitevní zpráva následně vyloučila souvislost úmrtí s policejním zákrokem a uvedla, že smrt nastala v příčinné souvislosti s intoxikací pervitinem a následném selhání srdce.

Na veřejnost se dostalo video s tím, co předcházelo před příjezdem policistů. Na videu je muž, který buší do zaparkovaného auta pěstmi a následně do něj udeří i dvakrát hlavou. Po druhém silném úderu hlavou se zakymácí a skácí se na zem. Podle zástupkyně veřejného ochránce práv Moniky Šimůnkové však policisté během zákroku několikrát pochybili. Vyplývá to z šetření, které paní Šimůnková zahájila z vlastní iniciativy.⁶⁷Toto šetření však nenahrazuje postupy orgánů činných v trestním řízení. Z šetření vyplývají tři pochybení. Prvním je, že zasahující policisté volali ZZS s až tříminutovým zpožděním, i přes to, že nutnost lékařského ošetření byla zřejmá už z počátku. Dalším pochybením dle zástupkyně bylo, že ani jeden z policistů nesledoval mužův zdravotní stav a tím pádem včas nezjistil, že přestal jevit známky života, což porušuje zásadu přiměřenosti podle § 11 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. Posledním pochybením bylo, že muži po kolapsu nesejmuli pouta a nezahájili okamžitou resuscitaci vlastními silami.

Policejní prezident Jan Švejdar, uvedl na svém twitterovém účtu, že se pečlivě seznámil s podrobnostmi případu a že jednání teplických policistů podporuje, protože dle něj jednali správně. Vyjádřil také lítost nad zmařeným mladým lidským životem a popřál rodině a pozůstalým upřímnou soustrast. Kromě policejního prezidenta se policistů zastal také tehdejší premiér ČR Andrej Babiš a tehdejší ministr vnitra Jan Hamáček. Po případu se zvedla vlna nepokojů a zásah PČR byl přirovnáván k událostem ke kterým došlo ve státě Minnesota ve Spojených státech amerických,

⁶⁷ *Esoochrance.cz: Evidence stanovisek ombudsmana.* [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/9880>

kdy byl nepřiměřeným policejním zásahem zavražděn George Floyd. S tímto přišla část europoslanců, například španělský poslanec Juan Fernando López Aguilar případ přirovnal k případu George Floyda a prohlásil, že Rom, občan České republiky zemřel po brutálním policejním zákroku a že byl udušen. Europoslanec Tomáš Zdechovský dodal, že někteří jeho zahraniční kolegové z Evropského parlamentu Českou republiku vnímají jako rasistický stát vůči Romům.⁶⁸ Mnozí aktivisté mluví o údajné policejní brutalitě směřované proti Romům. Na sociálních sítích se začali objevovat komentáře s rasistickým podtextem, PČR tuto linii sledovala a v několika případech padlo i obvinění.

6.3. Příklady z dobré praxe v zahraničí

6.3.1 Akční plán EU proti rasismu na období 2020

Akční plán EU stanovuje opatření, díky kterým se má zlepšit úsilí ve snaze o účinnější řešení otázky rasismu v Evropské unii. Plán má za cíl propojit všechny aktéry na všech úrovních v boji proti rasismu. Dokument udává konkrétní informace o tom, jak bojovat proti rasismu a rasové diskriminaci ve společnosti. Z hlediska právního rámce, Plán stanovuje prosazování rámcového rozhodnutí o boji proti rasismu a xenofobii, včetně řízení o nesplnění povinnosti. Jako další opatření plán stanovuje řešit riziko předpojatosti a diskriminace u systémů umělé inteligence. Co se týká extremismu a nenávisných projevů, tak Plán navrhuje spolupráci s členskými státy s cílem určit do roku 2021 nedostatky a osvědčené postupy pro boj proti násilnému extremismu. Mezi další opatření patří jednotný přístup EU ke sběru údajů o rovnosti, zejména pokud jde o údaje rozčleněné podle rasového nebo etnického původu. Spoluprací na vnitrostátní úrovni se rozumí práce na národnostních akčních plánech proti rasismu a rasové diskriminaci ve všech členských státech EU do konce roku 2022. Na místní úrovni se jedná o spolupráci s městy prostřednictvím sítí, jako je URBACT a Pakt starostů a primátorů. Dále každoroční vyhlášení evropského hlavního města začleňování a rozmanitosti. Na celosvětové úrovni má jít o další posílení partnerství s klíčovými mezinárodními a regionálními partnery s cílem dosáhnout nového, revitalizovaného přístupu k protirasistické agendě. Pro všechny zástupce členských států je nově zřízen koordinátor jako kontaktní místo, aby bylo

⁶⁸ *Novinky.cz: Europoslanci přirovnali zabitého muže z Teplic k českému Floydovi.* [online]. [cit. 15.2.2022]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/stalo-se/clanek/europoslanci-prirovnali-zabiteho-roma-z-teplic-k-ceskemu-floydovi-40378985>

slyšet hlasy osob různého rasového, nebo etnického původu a aby tyto názory byly začleněny do všech politik EU.⁶⁹

6.3.2. Evropské monitorovací centrum rasismu a xenofobie

Evropské monitorovací centrum rasismu a xenofobie neboli European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia, bylo uzákoněno Nařízením Rady č. 1035/97. Od jeho vzniku roku 1997 sídlí ve Vídni a jeho hlavním úkolem je sledovat výskyt rasismu a xenofobie v Evropské unii, vývoj v této oblasti a analýza příčin tohoto fenoménu. Dále také příprava návrhů, jak tento problém řešit a jejich předkládání členským státům EU. Centrum vydává každý rok souhrnnou zprávu o rasismu a xenofobii v členských zemích. V roce 2004 byli v této zprávě prezentovány informace o situaci v ČR v souhrnné kapitole pod názvem „Minority a vzdělávací sektor“.⁷⁰ Mezi nejdůležitější aktivity monitorovacího centra je zastřešování Evropské informační sítě pro rasismus a xenofobii, které slouží ke sběru dat na národní i evropské úrovni. Za jednu z nejnebezpečnějších forem evropského rasismu je považován antisemitismus. Antisemitismem se rozumí diskriminace nebo předsudky a nenávisť vůči Židům, jako představitelům etnické rasy a židovského náboženství. Fyzické a slovní projevy antisemitismu jsou zaměřené proti židovským, či nežidovským jedincům nebo jejich majetku a proti institucím židovské komunity a jejich náboženským předmětům.⁷¹

6.4. Příklady špatné praxe v zahraničí

6.4.1. Případ George Floyd

V květnu v roce 2020 byla přivolána policie v americkém městě Minneapolis kvůli podezření pracovníka místní samoobsluhy, že si od něj šestačtyřicetiletý Afroameričan zakoupil cigarety pravděpodobně padělanou bankovkou. Když na místo dorazila první policejní hlídka, ve které byli policisté Thomas Lane a Alexander Kueng, seděl podezřelý George Floyd v zaparkovaném autě naproti obchodu, společně s dalšími dvěma lidmi. Jeden z policistů, Thomas Lane, přistoupil k vozu, vytáhl služební zbraň a vyzval George Floyda k opuštění vozidla, zatímco na něj mířil zbraní. Floyd to zpočátku odmítal, ale policistovi se podařilo mu domluvit a poté, co

⁶⁹ Akční plán EU proti rasismu na období 2020-2025. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/stepping_up_action_for_a_union_of_equality_-_factsheet_cs.pdf

⁷⁰ Informace o problematice extremismu na území ČR v roce 2004. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁷¹ SMYČKOVÁ L., Ochrana národnostních menšin. Bakalářská práce. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/mnvkl/Smyckova_Bc_prace.pdf

byl podezřelý venku ze svého vozu mu byly nasazeny pouta. Floyd jim podle několika videozáznamů sděloval, že byl již jednou od policie postřelen a že má strach. To potvrdila i Floydova bývalá přítelkyně, která byla u incidentu přítomna. Dodala také, že kvůli postřelení je George Floyd vůči policii paranoidní. Podle záznamů z místa vypadá George Floyd pod vlivem omamných látek. Později dorazila místo další hlídka, spolu s obviněným policistou Derekem Chauvinem. On a další policisté se pokoušeli dostat George Floyda do policejního vozu. Tomu se Floyd bránil a tvrdil policistům, že trpí úzkostí. Policista Lane Floydovi nabízel stažení okýnek u policejního vozu, to však Floydovi nestačilo a o pár minut později se mu podařilo se z policejního auta dostat. Vzápětí však ležel na zemi a policista Derek Chauvin mu klečel na krku a další dva kolegové mu asistovali. Policista Derek Chauvin podle dostupných záznamů z místa události klečel podezřelému Georgi Floydovi na krku devět minut. Chauvinův kolega Tau Thao se během zákroku svých kolegů ptal, zda je Floyd pod vlivem drog. Kueng mu odpověděl, že Floyd nejspíš kouřil marihuanu. George Floyd na videích ze zákroku neustále opakuje, že nemůže dýchat a že tady určitě zemře a Chauvin mu na to odpovídá ať tedy přestane mluvit. Po několika minutách Floyd přestává mluvit a leží nehybně pod Chauvinem, který na něm i přesto dále klečí. Jeden z přihlížejících se policistů zeptal, jestli jednájí správně a jestli by mu neměli změřit tep. Následně se jeden z policistů zeptal, jestli by Floyda neměli obrátit na bok. Chauvin řekl že ne a že je sanitka už na cestě. Zdravotníci po příjezdu na místo naložili bezvládné Floydovo tělo a hodinu na to byl prohlášen za mrtvého. Zasahující policista a jeho tři další kolegové, kteří byli u zadržení přítomni, byli propuštěni ze služby.⁷²

Jedná se o případ, který vyvolal rozsáhlé protesty jak proti rasismu, tak proti policejnímu násilí ve Spojených státech amerických, ale i jinde ve světě. Protestující pod heslem „Black lives matter“ požadovali co nejvyšší trest pro bývalého policistu Chauvina.

Během soudního procesu obžaloba tvrdila, že policista Chauvin při zatýkání jednal lehkovážně, neřídil se předpisy a zapříčinil tak Floydovo úmrtí. Obhajoba naopak poukazovala na to, že se policista pouze snažil dostat pod kontrolu podezřelého, který kladl odpor a odmítal spolupracovat. Obhajoba dále úmrtí George Floyda

⁷² Bbc.com: *George Floyd*. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52861726>

přisuzovala kombinaci špatného zdravotního stavu, kladnému vztahu k návykovým látkám a nadýchání se výfukových zplodin od auta u kterého ležel při zásahu. Dvanáct porotců se posléze odebralo na několikadenní jednání, během kterého byli společně ubytováni na hotelu a bylo jim doporučeno, aby se rozhodovali pouze na základě soudem zjištěných skutečností a aby se nenechávali ovlivnit tlakem z médií. Při jednání vycházeli z důkazních materiálů, kterými byli zejména videa a výpovědi asi pětáctřiceti svědků, včetně kolemjdoucích, policistů a lékařů.⁷³ Porota nakonec rozhodla o Chauvinově vině a policista byl uznán vinným z neúmyslné vraždy druhého stupně, vraždy třetího stupně a zabití druhého stupně a byl odsouzen na 22 let a 6 měsíců.

6.4.2. Válka v Jugoslávii

Válka v Jugoslávii je společným názvem pro konflikty, které v oblasti probíhaly mezi lety 1991 a 2001 a jejichž důvod byl v první řadě etnického charakteru. Od druhé světové války se jednalo o konflikt, který si vyžádal nejvíce lidských životů. Téměř čtyři miliony lidí byli nuceni opustit své domovy.⁷⁴ Z počátku je nutno zdůraznit, že velkým problémem federace bylo, že ji tvořily republiky, které byly ve valné většině mnohonárodnostní s početnými menšinami. Například Srbové žili nejen v Srbsku, ale i v jiných zemích. Zhruba dva miliony jich bylo v Chorvatsku, Černé hoře, nebo Bosně a Hercegovině. Albánci žili nejen v Kosovu, ale také v Makedonii a Chorvati kromě Chorvatska hlavně v Bosně a Hercegovině. Srbové jakožto nejpočetnější národ se chtěli stát vůdčím národem Jugoslávie a mít nejpočetnější zastoupení v orgánech všech republik. Srbům také vadila autonomie jeho dvou oblastí – Kosova, které bylo obývané především Albánci a Vojvodiny, která byla mnohonárodnostní. Situace eskalovala, když v průběhu roku 1991 projevil Chorvatsko a Srbsko vůli o opuštění Jugoslávie. K nim se později přidala také Makedonie. Z toho důvodu došlo k vojenským střetům jak na území Chorvatska, tak na území Slovinska. V případě Chorvatska se situace protáhla ve vleklý konflikt. V části Chorvatska, kde žilo většinově srbské obyvatelstvo, vznikla tzv. republika Srbská krajina, která chtěla i nadále zůstat součástí Jugoslávie. 25. června 1991 vyhlásili společně nezávislost Chorvatsko a Slovinsko. Bělehrad se však s jejich odchodem nehodlal smířit.

⁷³ *Ceskatelevize.cz: Soud shledal vinným expolicistu Chauvina*: [online]. [cit.15.1.2022]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3300699-soud-shledal-vinnym-expolicistu-chauvina-ze-smrti-george-floyda>

⁷⁴ *Encyclopediaofmigration.org: Válka v Jugoslávii*. [online]. [cit.15.1.2022]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/valka-v-jugoslavii/>

Nejdříve přišel vojenský útok na Slovinsko, nicméně ten byl relativně umírněný a po deseti dnech se strany dohodly na příměří. Během konfliktu přišlo o život čtyřicet čtyři federativních vojáků, osmnáct Slovinců a zraněno bylo 300 lidí. Oproti tomu v Chorvatsku se jeho odtržením od Jugoslávie rozpoutala válka, která vypukla v červenci roku 1991 a do jejího konce do roku 1995 si vyžádala asi 20 000 obětí. Už tehdy se začaly na území odehrávat etnické čistky, které se staly součástí všech bojů v bývalé Jugoslávii. Válku nakonec ukončila chorvatská operace Oluja, během které byl zlomen vojenský odpor Srbů v Krajině a území bylo brutálním způsobem etnicky vyčištěno. V Bosně a Hercegovině probíhaly boje ještě brutálněji. Válka zde začala v roce 1992 a skončila až po podepsání Daytonských dohod v roce 1995. Na tento konflikt nejvíce doplácelo civilní obyvatelstvo, hlavně kvůli velkým etnickým čistkám. V této válce proti sobě stáli Srbové a proti nim aliance boseňských Chorvatů. Symbolem brutality této války bylo odstřelování Sarajeva a masakr boseňských muslimů v Sebrenici ze strany Srbů, který si vyžádal zhruba osm tisíc obětí.⁷⁵ I přes počáteční úspěchy Srbů, Chorvatům se podařilo dobýt značnou část Bosny a Hercegoviny a pomohla jim přitom letecká vojska NATO, která útočila na srbské vojsko. Tento konflikt byl velice složitý, protože měl charakter jak občanské války, tak války mezi svrchovanými subjekty, která měla navíc etnický a náboženský motiv. Na podzim 1995 světové mocnosti zejména USA a Rusko vyvinulo tlak, aby proběhla mírová jednání všech tří zúčastněných stran. Nakonec mírové jednání proběhlo v Daytonu v americkém Ohio. Strany se dohodly na rozdělení Bosny a Hercegoviny podle aktuální bojové linie, což silně zvýhodnilo Chorvaty. Dohoda byla 14. prosince formálně potvrzena v Paříži a k podpisům se přidali představitelé Německa, Ruska, Francie, USA a Velké Británie. Jako poslední z Jugoslávských států se odtrhla Černá hora, která vyhlásila nezávislost 3. června 2006, na základě výsledků referenda, kde se pro samostatnost vyslovilo 55 % obyvatel.⁷⁶

6.4.3. Terorismus v Paříži

K největší sérii teroristických útoků, která si v Paříži vyžádala nejvíce obětí od konce druhé světové války, došlo 13. listopadu 2015. Teror ten den trval tři hodiny a probíhal na více místech po Paříži. První útok se odehrál ve 21:20 na pařížském

⁷⁵ *Ceskatelevize.cz: Vyprávěj*. [online]. [cit.15.1.2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10195164142-vypravej/bonus/7494/>

⁷⁶ *Specialnovinky.cz: Historie Jugoslávie*. [online]. [cit.15.1.2022]. Dostupné z: <https://special.novinky.cz/jugoslavie/historie.html#c4>

stadionu Stade de France. Jednalo se o fotbalový zápas s Německem, kterému přihlížel i tehdejší prezident. První z atentátníků se odpálil u vstupu do stadionu, když u něj ostraha stadionu našla výbušniny. Při tomto výbuchu zemřela jedna osoba. Po chvíli došlo u stadionu k dalším dvěma výbuchům. Atentátníci se odpálili nejdříve u jiné brány do stadionu a poté u blízké restaurace McDonald's. K dalšímu útoku došlo ve 21:25 a jednalo se o střelbu z poloautomatické zbraně a útočník útočil na bar Le Carillon, který je ve městě oblíbený pro bohatý noční život. Střelec měl poté přejít na druhou stranu ulice a zaútočit na restauraci Le Petit Cambodge. Útoky na podniky si vyžádali patnáct obětí. Další útok přišel ve 21:32 kde měl muž zaútočit střelnou zbraní na italskou restauraci La Casa Nostra, zde zemřelo pět lidí. K další střelbě došlo ve 21:36, kde začali dva muži střílet do hostů restaurace v ulici Rue de Charonne a zabili přitom devatenáct lidí. Ve 21:40 zaútočil Brahim Abdeslam, bratr obviněného Salaha Abdeslama poblíž kavárny v ulici Boulevard Voltaire. Při tomto útoku zemřel atentátník a zraněno bylo patnáct lidí. K nejhoršímu ze všech útoků, ke kterých v pátek 13. listopadu 2015 došlo ve 21:45 v klubu Bataclan v ulici Boulevard Voltaire v centru města. V klubu měla zrovna koncert americká hudební kapela Eagles of Death Metal, na kterou přišlo 1 500 fanoušků, když dovnitř vpadli tři těžce ozbrojení útočníci a začali do davu střílet z mezipatra klubu. V Bataclanu zemřelo ten večer 89 osob a dalších asi 99 bylo zraněno.⁷⁷

K teroristickému činu se přihlásil Islámský stát. Hlavním organizátorem teroristických útoků v Paříži měl být Belgičan Abdelhamid Abbaoud, který zahynul při policejním zásahu 18. listopadu 2015. Jediným teroristou co přežil, je Salah Abdeslam, kterého zatkla policie 18. března v Bruselu a který podle policie měl při přípravě atentátů v Paříži klíčovou roli.⁷⁸ Teroristický útok v Paříži otřásl všemi evropskými i mimoevropskými státy. Obzvláště brutalita spolu s počtem obětí byla něco, co celý svět odsoudil. K odsouzení činu se přidali mimo jiné i palestinské hnutí Hamás, Islámský džihád nebo libanonské hnutí Hizballáh.

7. Etnické konflikty současnosti

⁷⁷Seznamzpravy.cz: *Terorismus v Paříži*. [online]. [cit.12.1.2022]. Dostupné z:

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/tri-hodiny-130-mrtvych-pred-ctyrmi-lety-utocili-teroriste-v-parizi-82684>

⁷⁸Ceskatelevize.cz: *Pět let od teroristických útoků v Paříži*. [online]. [cit.12.1.2022]. Dostupné z:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3224836-pet-let-od-teroristickych-utoku-v-parizi-jsou-islamiste-stale-hrozbou-naposledy>

7.1. Izraelsko-palestinský konflikt

Izraelsko-palestinský konflikt je jedním z nejproblematictějších událostí druhé poloviny 20. století a počátku 21. století. Židé dnešní Izrael začali osidlovat koncem 19. století. Jednalo se tehdy o britskou kolonii, kterou obývali převážně muslimové. Po druhé světové válce, v roce 1948 vznikl židovský stát Izrael. Prakticky ihned po vyhlášení nezávislosti Izrael napadlo pět sousedních arabských zemí. Židé se ale dokázali ofenzivě ubránit.

7.1.1. Izrael a Jeruzalém

Jakmile se po první světové válce rozpadla Osmanská říše, přešla oblast Palestiny pod správu Spojeného království. V roce 1920 vznikl takzvaný britský mandát Palestina, na jehož správě se podíleli jak Arabové, tak Židé. Už v této době ale docházelo ke sporům mezi oběma etniky. Spojené království po několika krvavých konfliktech delegovala zodpovědnost za Palestinu na Organizaci spojených národů. Organizace spojených národů posléze posvětila vznik Izraele za samostatný stát, který Židé dostali oficiálně do své správy 14. května 1948 a to i přes to, že v té době žilo v oblasti Palestiny dvakrát více Arabů než Židů. V současnosti stále většina muslimských zemí považuje Izrael za narušitele územní i náboženské integrity oblasti. Mezi vzdálenější země, které nechtějí Izrael jako samostatný stát i v současnosti uznat patří Severní Korea, Malajsie, nebo Indonésie. Z místních států Izrael uznává Jordánsko, Egypt, Spojené arabské emiráty a Bahrajn. Z Afrických zemí jsou to Maroko a Súdán, které v roce 2020 sepsali s Izraelem mírové smlouvy.

Do roku 1949 byl hlavním městem státu Izrael Tel Aviv, což je momentálně ekonomické a kulturní středisko Izraele. Poté se izraelští politici dohodli, že jejich hlavní město bude Jeruzalém. Většina států světa tento krok neuznala a dodnes považují Tel Aviv za hlavní město. Město Jeruzalém po staletí představovalo pro velkou část lidstva důležité duchovní centrum, jelikož se jedná o jedno z nejstarších měst na světě a je velice důležité pro židy, muslimy i křesťany. Jeho historické centrum je rozděleno do 4 čtvrtí: muslimské, křesťanské, židovské a arménské. Východní Jeruzalém je osídlen Araby a Izrael jej dobyl v roce 1967 při tzv. Šestidenní válce. V roce 1980 pak tuto část města v podstatě anektoval a považuje celé město za své. To je v rozporu s mezinárodním právem a Palestinci naopak chtějí Východní Jeruzalém učinit hlavním městem budoucího nezávislého Palestinského státu.

Šestidenní válka

Na počátku šestidenní války měl Izrael, čítající 2 599 000 obyvatel, 230 000 vojáků, 1100 tanků, 200 děl a 260 bojových letounů. Egypt, Sýrie a Jordánsko měly 38 964 000 obyvatel, 319 000 vojáků, 2237 tanků, 987 děl a 539 bojových letounů. Zmíněné tři státy dostávaly zároveň podporu z dalších arabských zemí. Válka začala 5. června úderem Izraelského letectva a skončila 10. června, kdy Izrael ukončil bojové akce.

Během šesti dnů obsadil Izrael celé Jordánské území západně od řeky Jordán a východní Jeruzalém, egyptský Sinajský poloostrov a pásmo Gazy a syrské Golanské výšiny. Arabská koalice i přes to, že měla početnější vojsko i větší vybavení utrpěla zdrcující porážku.

7.1.2. Palestina

Palestina obecně, je název historického území na Blízkém východě, který se používá ke geografickému popisu území mezi Středozemním mořem a řekou Jordán. V Bibli je Palestina označována jako Země izraelská a používá se také označení Země zaslíbená nebo Svatá země. Palestinou se také označuje stát, který se vedle Izraele rozkládá. Obyvatelstvo státu tvoří převážně arabští muslimové. Stát Palestina byl vyhlášen v roce 1988 a jedná se o autonomní oblast Izraele, která dlouhodobě usiluje o samostatnost. Vyjednávání Palestinců s izraelskou vládou je ale komplikované a je ztěžováno činností palestinských teroristů a spornými požadavky představitelů útvaru, dříve známého jako Palestinská samospráva. Izrael má problém s kompletním zrušením židovských osad na palestinském území a s případným návratem palestinských uprchlíků. Palestina je členem Ligy arabských států a v roce 2012 se stala pozorovatelským státem OSN. Současný název používá od roku 2013 a hlavním městem je Ramalláh. Pozice Palestiny je na poli mezinárodní politiky problematická. Existenci státu Palestiny uznává zhruba 70 % zemí světa, včetně České republiky. Spojené státy a většina mocností západní Evropy Palestinu jako samostatný stát neuznávají, nicméně jsou nakloněny určitému řešení, které by umožnilo soužití Arabů a Židů v oblasti Palestiny. Stát Palestina se skládá ze dvou částí: Pásmo Gazy a Západní břeh Jordánu.

Pásmo Gazy je úzký územní pás, který se nachází u hranice Izraele a Egypta a má rozlohu 360 km². Před rokem 1948 bylo pásmo Gazy součástí britského mandátu Palestina. V letech od roku 1948 do 1967 se dostalo pod egyptskou správu a od roku

1967 ho okupuje Izrael. V pásmu Gazy žije množství palestinských uprchlíků a existuje zde řada uprchlických táborů. Po roce 1967 nabyla izraelská přítomnost v Gaze čtyři formy: průmyslové zóny, židovské osady, vojenská stanoviště a dopravní síť sloužící pouze k pohybu izraelské armády a osadníků. Hospodářská situace zde byla vždy komplikovaná, kvůli velké hustotě obyvatelstva na malém území a nedostatku pracovních příležitostí. Pásmo Gazy se po roce 1948 stalo jedním z největších ohnisek izraelsko-palestinského napětí.

Západní břeh Jordánu je druhá část státu Palestina o rozloze 5 860 km², která se nachází na východě Izraele. Toto území sousedí s Jordánskem, které se považuje za spojence Izraele, stejně jako Egypt. Západní břeh Jordánu rozděluje hlavní město Izraele na západní a východní Jeruzalém. Arabové v něm obývají převážně východní část. Kromě zhruba 2,5 miliónu Palestinců, žije na Západním břehu asi 270 tisíc židovských osadníků. Západní břeh se od vzniku Izraele stal dějištěm mnoha násilností spojených s izraelsko-palestinským konfliktem. Západní břeh má lepší hospodářskou situaci než v pásmu Gazy, což je jedním z důvodů proč zde islamistické organizace jako Hnutí Hamás nemají takovou popularitu, jako v pásmu Gazy.

Hamás

Jedná se o fundamentalistickou sunnitsko-islámskou organizaci, která disponuje vojenským křídlem: Brigády mučedníka Izz ad-Dína al-Kassáma, které využívali především teroristických způsobů boje, jako jsou například únosy, sebevražedné atentáty na izraelském území, raketové odštělování a jiné. Hamás oficiálně operuje od roku 1987, jeho kořeny jsou však hlubší. Už 15 let ovládá pásmo Gazy, které tvoří část palestinského samosprávného území. Hamás odmítá uznat existenci Izraele, a to i v případě, že by v oblasti došlo k vytvoření dvou států, tedy židovského a palestinského. Název Hamásu je jak arabským výrazem pro „nadšení“, tak zároveň i volnější zkratkou pro „Harakat al-Muqáwama al-Islámíja“ – Hnutí islámského odporu.

Fatah

Fatah neboli „Harakat at-Tahrír al-Filastíníj“ – Palestinské osvobozené hnutí, je palestinská sekulární nacionalistická a politická organizace, která byla založena v roce 1959. Nejvýraznější postavou organizace byl Jásir Arafat, který je jedním ze zakladatelů organizace a po několik desetiletí byl i jejím předsedou. Z počátku byl

Fatah známý svým radikalismem a používáním teroristických metod boje. Cílem Fatahu bylo získání úplné nezávislosti Palestiny a vytvoření palestinského státu. Prostředkem byla přímá vojenská konfrontace s Izraelem, především partyzánská válka. Její charta popírala platnost vzniku Izraele a zdůrazňovala nutnost osvobození Palestiny. Postupem času se však politici Fatahu stali důležitými aktéry mírového procesu mezi Izraelem a Palestinou. Přelomovým okamžikem pro Fatah byla smrt jeho dlouholetého předsedy Arafata v r. 2004. Po ní posílily nejen konflikty uvnitř Fatahu, ale zintenzivnil se i konflikt Fatah – Hamás.

Souboje v Gaze

Poslední vážný konflikt, se v oblasti odehrál v květnu 2021 a rozpoutal jej muslimský svátek Ramadán, což je devátý měsíc islámského lunárního kalendáře, kterým se slaví první boží zjevení, které údajně v tomto měsíci prorok Mohamed obdržel. Jednalo se o první zjevení Koránu. Na tuto počest drží muslimové celý měsíc zvláštní půst. Půst se nazývá Saum a jeho smyslem je se co nejvíce přiblížit k duchovní podstatě islámu, což obnáší zřeknutí se některých pozemských potřeb.

Během začátku tohoto svátku uzavřela izraelská policie prostranství u Damašské brány, kde se věřící po setmění obvykle scházejí. Jedná se o neoficiální tradici po večerních modlitbách. Palestinci si začali stěžovat na přísná omezení ze strany izraelské policie. Uprostřed rostoucího napětí došlo k nárůstu násilí. Spor vygradoval, jakmile mělo být vydáno rozhodnutí izraelského soudu o tom, zda úřady vystěhují desítky palestinských rodin z arabské čtvrti Sheikh Jarrah z východního Jeruzaléma a poskytnou domovy židovským rodinám. Radikální palestinské hnutí Hamás dalo izraelské vládě ultimátum, že jestliže nepřestane s přesunem rodin, začne Izrael odstřelovat. V tentýž den měl proběhnout provokativní pochod izraelských nacionalistů muslimskými čtvrtěmi ve Starém městě, který měl oslavovat dobytí města Izraelem v roce 1967. Pár dní na to došlo k dalším potyčkám u al-Aksá. Izraelská policie zakázala vstup Židům do komplexu Chrámové hory, z důvodu obav vypuknutí dalších nepokojů. Hamás v reakci na nepokoje na Chrámové hoře zaútočilo raketami na Izrael a ten posléze v odvetě zaútočil na pásmo Gazy, kde došlo k úmrtí několika lidí.

Izraelské bombardování v Gaze způsobilo obrovské škody, zdravotníci hlásili kolem 232 mrtvých, včetně 62 dětí a přes 1900 zraněných. Raketové útoky Palestinských

radikálů si v Izraeli vyžádali 12 obětí a ochromili život v lidí v židovském státě.⁷⁹ Lidé museli několikrát za den odbíhat hledat úkryt do protiraketových krytů. Klid zbraní mezi Izraelem a radikálním hnutím Hamás byl vyhlášen po 11 dnech. Nedá se konkrétně říct, jestli zvítězil Izrael či Hnutí Hamás. Z vojenského hlediska je vítězem konfliktu Izrael, kterému se podařilo poničit infrastrukturu Hamásu, včetně jejich po léta budovaného komplexu tunelů. Zabil až 200 operativců Hamásu a islámského džihádu, včetně expertů na výrobu raket. Také zabránil pokusům o průnik komand na své území a sestřelil 90 % střel, které mířili na izraelská města, zejména díky jejich protiraketovému systému, zvanému Železná kopule. Hamás po vojenské stránce vyloženě nevyhrál, přesto uspěl. Podařilo se jim stovkami střel Izrael zasáhnout, i přes jejich protiraketovou ochranu a usmrtil tím více vojáků a civilistů než při dřívějších delších bojích. Hamás tím také získal nové zkušenosti pro další možné budoucí střety. Úspěch Hamásu lze shledávat také v tom, že dokázal že je téměř rovnocennou silou v konfrontaci s Izraelem. Momentálně nezbyvá všem než doufat, že se příští konflikt zase na pár let odložil.

7.2. Ujgurové a Čínská lidová republika

Ujgurská autonomní oblast Sin-ťiang se nachází na severozápadě Číny. Jedná se o jednu z etnicky nejrozmanitějších provincií Číny. Více než polovinu z 24 milionu obyvatel v oblasti tvoří muslimské etnické menšiny. Většina z nich je turkické etnikum, zvané Ujgurové. Dnes žije v Sin-ťiang u kolem 11,5 milionu Ujgurů. Ujguři jsou jednou z 55 etnických menšin, které Čínská lidová republika uznává, ale utlačuje je podobně jako Tibeťany, nebo obyvatele Hong kongu. Většina Ujgurů vyznává sunnitský islám a část z nich se řadí k súfiským muslimům. Jazyk, který používají se nazývá novoujgurština a patří s turecké lingvistické skupině. V psané formě používají od 11. století Arabské písmo. O ujgurském etniku jsou u nás záznamy již ze třetího století našeho letopočtu. Jedním z významných období pro ně bylo 8. století, kdy si vybudovali prosperující království ve středním Mongolsku. Jejich území však bylo brzy zabráno Kyrgyzi a Ujgurové byli nuceni přesídlit do údolí pohoří Ťan-Šan, kde se jim podařilo vybudovat další království, které bylo posléze opět zabráno, tentokrát Mongoly. Ujgurská autonomní oblast Sin-ťiang byla vyhlášena v roce 1955. Oblast Sin-ťiang je pro Čínu strategickým územím. Je to oblast bohatá na nerostné suroviny

⁷⁹ Irozhlas.cz: Izrael, Hamás. [online]. [cit.12.1.2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/izrael-hamas-primeri-klid-zbrani-boje_2105210631_ada

a s rostoucí spotřebou energie pro Čínu představuje díky celostátním 40 % zásob uhlí a 20 % zásob ropy a zemního plynu obrovský potenciál. Poloha regionu je z hlediska mezinárodního obchodu také klíčová. Je totiž bohatá na přírodní zdroje a leží strategicky na hranicích Indií, Pákistánem, Afghánistánem, Ruskem a středoasijskými státy. Nepokoje, ke kterým v oblasti dochází Peking přičítá islamistům, kteří usilují o vytvoření samostatného státu s názvem Východní Turkestán a dříve při nich zemřely stovky lidí.⁸⁰

Ujgurská menšina, která je jazykově spřízněna s Turky si dlouhodobě stěžuje na útlak ze strany Pekingu a na masivní přistěhovalectví etnických Chanů do Sin-ťiang. Chanové jsou většinovým obyvatelstvem Číny, zhruba 92 % celkového obyvatelstva. Jedná se nejpočetnější etnickou skupinu na světě. Počet Chanů přesahuje 1,3 miliardy a celosvětově se jedná o necelých 20 % obyvatel Země. První vlna stěhování Chanů do oblasti proběhla už v 50. letech 20. století. Zpočátku byla migrace spíše ekonomická, z důvodu toho, že v oblasti byly objeveny zásoby ropy a dalšího nerostného bohatství. Mimo to je oblast významným producentem bavlny, či rajčat. Na trh jich dokážou dovézt tolik, že prakticky pokryjí čtvrtinu nabídky. Mezi Chany a Ujgury rostly ekonomické rozdíly a etnické napětí ústící v demonstrace a nepokoje.

V době, kdy se stali nezávislími Uzbekové, nebo Kazaši, Ujgurům docházelo že už nechtějí být jen menšina v Číně. V důsledku začaly vznikat radikální ujgurské skupiny požadující autonomii nebo nezávislost. Ti nejradikálnější vytvořili Turkestánské islámské hnutí, které od 90. let páchá teroristické útoky. Čína v návaznosti na útoky 11. září 2001 v USA využila strachu z islámu a označila Ujgury za teroristy. To vedlo k dalším protestům radikalizovaných Ujgurů. Nejdříve v roce 2009, více však v roce 2014, kdy skupina osmi teroristů z řad Ujgurů noži napadla cestující na čínském nádraží Kunming. Během útoku zemřelo 31 lidí a 140 jich bylo zraněno.

Pod rouškou boje proti terorismu Čína rozpoutala tvrdou kampaň proti Ujgurům. Čínu totiž dlouhou dobu znervózňovalo ujgurské náboženství, jejich jazyk, kultura spolu s odporem proti čínské vládě. Jedním z čínských restrikcí vůči Ujgurům je, že jsou v Sin-ťiang vřadypřítomné bezpečnostní složky a provincii sledují bezpečnostní

⁸⁰ *Ceskatelevize.cz: Z tábora rovnou do továren.* [online]. [cit.12.1.2022]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3057800-z-taboru-rovnou-do-tovaren-cina-nuti-ujgury-pracovat-pro-svetove-znacky-uvadi-studie>

kamery rozpoznávající obličeje. Ujguři musí mít v telefonech vládní aplikaci – Čistý internet (Jingwang), která cenzuruje internet a sdílí záznamy o aktivitách uživatele. Úřady poté ve svých databázích dělí Ujgury podle jejich údajné nebezpečnosti pro stát. Kritérii jsou například jak často se modlí, nebo jestli vlastní cestovní pas. Ti, kteří jsou vyhodnoceni jako nebezpeční nastupují do speciálních táborů na převýchovu.

Převýchovné tábory a nucené práce

Od roku 2017 jich v Sin-ťiangy vzniklo kolem 380, přičemž největší má zhruba 92 budov. Ve velkém se o převýchovných táborech začalo psát v roce 2018. Čína dlouhou dobu tvrdila, že tato místa neexistují. Jedná se o velké komplexy, obehnané ostnatým drátem, vybavené kamerami, strážnými věžemi a policejní stanicí, která se velmi podobá vězení. Vězni tam postupují politickou převýchovu. Kromě mandarínské čínštiny tam studují i znalost čínské historie a zákony. V táborech je zákaz islámu, zákaz zpívání vlasteneckých písní a jsou zde páchany zločiny proti lidskosti. Ženy v táborech podstupují nucenou sterilizaci. Cílem táborů je pouze změnit smýšlení vězňů tak, aby se stali oddanými komunisty a zbavili se islámské mentality. Dokazují to mimo jiné i svědecké výpovědi Ujgurů, kteří byli v táborech proti své vůli vězněni.

Jakmile se informace o převýchovných táborech dostaly na veřejnost, komunistická strana Číny začala bránit své postupy ve jménu „boje proti třem zlům“ – terorismu, separatismu a extremismu. Nucené stěhování Ujgurů mimo autonomní oblast probíhá za účelem zapojení „již převychovaných“ do systému nucených prací. Peking se tím snaží snížit počet Ujgurských obyvatel v oblasti a tím získat provincii Sin-ťiang pod svou plnou moc.

V roce 2021 začaly vlády po celém světě prohlašovat, že čínské pronásledování Ujgurů představuje genocidu. Evropská unie poprvé za poslední tři desetiletí potrestala sankcemi porušování lidských práv v Číně. Mezi potrestanými činiteli je šéf bezpečnostního úřadu Ujgurské autonomní oblasti Sin-ťiang Čchen Ming-kuo, bývalý předák vládnoucí komunistické strany v této oblasti Ču Chaj-lun a dva další přední činitelé provincie Wang Ťün-čeng a Wang Ming-šan. Všichni budou mít zmrazený majetek v EU a nebudou smět cestovat na její území. Potrestána byla i čínská společnost odpovědná za fungování detenčních center neboli převýchovných táborů, v nichž jsou podle některých západních zemí Ujguři vystavováni mučení, nucené

práci a ženy nucené sterilizaci.⁸¹ Společně s EU oznámily sankce také Spojené státy, Kanada a Velká Británie.

Co se nucených prací týká, dříve přijížděli do provincie Sin-ťiang tisíce dělníků kvůli sbírání bavlny. Jakmile ale zájem upadl, Čína neváhala pracovní sílu nahradit a nuceně nasadit menšinové Ujgury.

V březnu 2020 vydal Australský institut strategické politiky zprávu s názvem Ujgurové na prodej, ve které uvádí přes 87 světových značek a firem, které přímo či nepřímo využívají ujgurské práce, už jen tím, že odebírají bavlnu z oblasti Sin-ťiang. Ve své zprávě indikoval 27 továren v devíti čínských provinciích, do kterých bylo vysláno 80 tisíc Ujgurů. Čína toto tvrzení označila za nepravdivé, nicméně mnohé ze společností se posléze rozhodly vydat veřejná prohlášení a tuto spolupráci ukončit. Jsou mezi nimi společnosti jako například švédský módní řetězec H&M, nebo americký výrobce sportovního oblečení a obuvi Nike.

Kvůli porušování základních lidských práv v Číně se také řada zemí připojila k diplomatickému bojkotu olympijských her v Pekingu 2022. Česká republika se připojí k většině zemí Evropské unie a k USA, které své zástupce na olympiádu nepošlou.

⁸¹ *Ceskenoviny.cz: EU uvalila sankce na čínské činitele.* [online]. [cit.12.1.2022]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/eu-uvalila-sankce-na-cinske-cinitele-za-porusovani-prav-ujguru/2011853>

8. Závěr

Závěrem bych chtěla dodat, že jsem se pokusila shrnout velice obsáhlou problematiku národnostních menšin v České republice do několika kapitol své diplomové práce. Dle mého názoru není České republice z pohledu práva otázka ochrany národnostních menšin dostatečně zabezpečená. I v současném světě je Česká republika vnímána jako především rasistická země v ohledu romské komunity.

V práci jsem objasnila základní pojmy ze sledované oblasti a provedla jsem rešerši vnitrostátních právních předpisů a mezinárodních Úmluv, které upravují základní lidská práva a svobody, mezi které ochrana národnostních menšin jednoznačně spadá. V další kapitole jsem popsala základní úlohu Policie České republiky, jakožto základního orgánu ve vztahu k menšinám, ať už z pohledu zajišťování a dohledu nad dodržováním základních práv národnostních menšin a práci Policie ČR v sociálně vyloučených lokalitách a hlavní problémy, které se ve vyloučených lokalitách vyskytují.

V poslední části práce jsem popsala etnické konflikty současného světa. Mezi nejaktuálnější témata patří problematika Ujgurů v Čínské lidové republice, která se stala i tématem letošních zimních olympijských her, které se odehrávají v Pekingu.

9. Zdroje

9.1. Literatura

PETRÁŠ R., PETRŮV H., SCHEU H. (eds.) *Menšiny a právo v České republice*. Auditorium, Praha 2009. ISBN 978-87284-00-1.

BOBEK M., BOUČKOVÁ P., KUHN Z., (eds.). *Rovnost a diskriminace*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-584-1.

GERLOCH Aleš, HŘEBEJK Jiří, ZOUBEK Vladimír. *Ústavní systém České republiky, 5. aktualizované vydání*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-423-7.

SCHEU, Harald Christian. (eds.) *Migrace a kulturní konflikty*, Praha: Auditorium 2011. ISBN 978-80-87284-07-0.

SHEU, Harald Christian. *Úvod do mezinárodního práva veřejného*. 2. doplněné vydání. Praha: Auditorium 2019. ISBN 978-80-87284-73-5.

9.2. Právní předpisy a další dokumenty

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR

Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin. [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/dokumenty/mezinarodni-dokumenty/ramcovka_letak.pdf

Strategie pro práci PČR ve vztahu k menšinám, [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-pro-praci-policie-cr-ve-vztahu-k-mensinam-do-roku-2020.aspx>

Evropská úmluva o ochraně základních lidských práv. [online]. [cit.3.1.2022].

Dostupné z: https://www.echr.coe.int/documents/convention_ces.pdf

Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů

Zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin, v platném znění

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v platném znění

Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – ve vzájemném respektu v roce 2021

Sdělení č. 96/1998 Sb., *sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin*

Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace. [online]. [cit.1.2.2022].

Dostupné z:

http://www.lidskaprava.cz/uploads/03_dokumenty/07_diskriminace/Umluva_o_odstraneni_vech_forem_rasove_diskriminace.pdf

Evropská úmluva o ochraně základních lidských práv. [online]. [cit.1.2.2022].

Dostupné z: https://www.echr.coe.int/documents/convention_ces.pdf

Charta Organizace spojených národů. [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z:

<https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>

Osn.cz: Všeobecná deklaráce lidských práv. [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z:

<https://www.osn.cz/wp-content/uploads/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. [online]. [cit.1.2.2022].

Dostupné z:

http://www.lidskaprava.cz/uploads/03_dokumenty/04_uvod/01_ICCPR.pdf

Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR

9.3. Internetové zdroje

Vláda.cz: Mezinárodní dokumenty. [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z:

https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/dokumenty/mezinarodni-dokumenty/ramcovka_letak.pdf

Vláda.cz: Pracovní a poradní orgány vlády. [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z:

<https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/>

Mvcr.cz: Práce policie ve vztahu k menšinám. [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/clanek/prace-policie-ve-vztahu-k-mensinam.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

Mvcr.cz: Definice pojmu terorismus. [online]. [cit.1.2.2022]. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

Lidskaprava.cz: Obecně o diskriminaci. [online]. [cit.4.2.2022]. Dostupné z:

<http://www.lidskaprava.cz/student/diskriminace/clanky/obecne-o-diskriminaci>

Czso.cz: Počet cizinců v ČR. [online]. [cit.20.1.2022]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr

Cizinci.cz: Data o cizincích v ČR. [online]. [cit.20.1.2022]. Dostupné z:

<https://www.cizinci.cz/web/cz/data-o-cizincich-v-cr-2021>

Pisecky.denik.cz: Sociálně vyloučené lokality. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z:

<https://pisecky.denik.cz/zpravy-z-ceska/tahle-mista-znaji-vsichni-bydlet-byste-tu-ale-nechteli-21220211.html>

Drogyinfo.cz: Data. [online]. [cit.20.1.2022]. Dostupné z: [https://www.drogy-](https://www.drogyinfo.cz/data/obj_files/33389/1077/Z6_2020.pdf)

[info.cz/data/obj_files/33389/1077/Z6_2020.pdf](https://www.drogyinfo.cz/data/obj_files/33389/1077/Z6_2020.pdf)

Mvcr.cz: O projektu asistent prevence kriminality. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-projektu-asistent-prevence-kriminality.aspx>

Prevencekriminality.cz: Dobrá praxe, Asistenti prevence kriminality. [online].

[cit.15.2.2022]. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/dobra-praxe/apk/>

Irozhlas.cz: Válka Izrael-Palestina. [online]. [cit.12.1.2022]. Dostupné z:

https://www.irozhlas.cz/komentare/valka-izrael-palestina-hamas-komentar-jan-fingerland_2105250631_zuj

Encyclopediaofmigration.org: Palestinské hnutí Hamas. [online]. [cit.12.1.2022].

Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/palestinske-hnuti-hamas/>

Irozhlas.cz: Izrael – Hamas. [online]. [cit.12.1.2022]. Dostupné z:

https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/izrael-hamas-primeri-klid-zbrani-boje_2105210631_ada

Mundo.cz: Izraelsko-palestinský konflikt. [online]. [cit.12.1.2022]. Dostupné z:

<https://www.mundo.cz/izrael/izraelsko-palestinsky-konflikt>

Ceskenoviny.cz: Porušování práv Ujgurů. [online]. [cit.12.1.2022]. Dostupné z:

<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/eu-uvalila-sankce-na-cinske-cinitele-za-porusovani-prav-ujguru/2011853>

Sisnopsis.cz: Život v informační blokádě. [online]. [cit.12.1.2022]. Dostupné z:

<https://sinopsis.cz/sin-tiang-zivot-v-informacni-blokade/>

Irozhlas.cz: Ujgurské tábory. [online]. [cit.12.1.2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/prevychova-mensiny-ujguri-cina-tabory-dokumenty_1911251515_aur

Avcr.cz: Sin-tiang jako věznice pod širým nebem. [online]. [cit.12.1.2022]. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/cs/veda-a-vyzkum/humanitni-a-filologicke-vedy/Sin-tiang-je-jako-veznice-pod-siry-m-nebem-upozornuje-sinolog/>

Idnes.cz: Žhářský útok ve Vítkově. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ostrava/zpravy/deset-let-od-zharskeho-utoku-ve-vitkove.A190418_094754_ostrava-zpravy_jog

Irozhlas.cz: Zprávy Vítkov. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vitkov-natalka-zhar-zapalne-lahve-vishwanathan_1904142209_och

Dataidnes.cz: Rozsudek. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: http://data.idnes.cz/soubory/krimi/A101020_ABR_ROZSUDEK.PDF

Akjanosek.cz: Hanobení národa. [online]. [cit.1.3.2022]. Dostupné z: <http://www.akjanosek.cz/2021/05/25/hanobeni-naroda-rasy-etnicke-nebo-jine-skupiny-osob/>

Specialnovinky.cz: Historie Jugoslávie. [online]. [cit.1.3.2022]. Dostupné z: <https://special.novinky.cz/jugoslavie/historie.html>

Bbc.com: George Floyd. [online]. [cit.15.2.2022]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52861726>

Seznamzpravy.cz: Terorismus v Paříži. [online]. [cit.12.1.2022]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/tri-hodiny-130-mrtvych-pred-ctyrymi-lety-utocili-teroriste-v-parizi-82684>

Ceskatelevize.cz: Pět let od teroristických útoků v Paříži. [online]. [cit.12.1.2022]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3224836-pet-let-od-teroristicky-utoku-v-parizi-jsou-islamiste-stale-hrozbou-naposledy>